

NAGYVÁRAD

Előfizetési ár: Vidéken egy óra 50 lei.
Nagyváradon: egy óra 40 lei

Főszerkesztő: HEGEDÜS NÁNDOR
Felelős szerkesztő: MARÓT SÁNDOR

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Károly herceg
(Szilágyi Dezső)-utca 6

Gróf Széchenyi Miklós

Széchenyi püspök halála (1868—1923.)

Írta: Dr. Karácsonyi János püspök

Halnak, halnak, egyre halnak
Színe, lángja a magyarnak!

Most igazán így sóhajthatunk fel Biharvármegye nagy szülöttével, Arany Jánossal.

A lángbuzgalmu főpapokat, okos államférfiakat adó, a magyar tudománynak s művészetnek oly nagy szolgálatokat tevő Széchenyi-család egyik tagja férfikora elén Várad főpapi székébe került. Hogyne remélt volna mindenki sok szépet és jót tőle!

Ő maga is idejövetelekor tele volt nagy, szép alkotások vágyával. Hiszen ő szerette, lángolón, ügyszólván idegesen szerette a szépet az építésben, az egyházi életben, de főképen a képzés és a szobrászat műveiben. S azt akarta, hogy egyházmegyéje főleg pedig székvárosa tele legyen izléses, művészi alkotásokkal.

Évégből először is bejárta egyházmegyéjét, a romladozó falusi templomok helyett kezdett új, szép, még a kénves izlést is kielégítő egyházakat építeni, itt Várad közelében megalkotta a bájos fekvésű Szent László-kastélyt. S már készen voltak a terveit székhelyének Nagyváradnak művészi felvirágoztatására, az új papnevelőház és az aggpapok menedékháza építésére, a muzeum kincseinek helyreállítására, meg volt már a minta Szent László szobrászatának felállítására, amikor közbejött a világháború.

Megérte tehát — saját szavai szerint — nem a nagy idők, hanem a csúnya idők. Egyházak építése, művészi alkotások helyett járnia kellett a kórházakat, látni a borzalmas sebeket, vigasztalni, segíteni a hadiárvaikat, özvegyeket. Aztán meg kellett érnie a régi Magyarország összeomlását, meg kellett érnie, hogy vörös katonák az osztálygyűlölet jelszavával, durva szitkokkal és trágár dalokkal telepédtek be az ő székházába, ahonnan ő mindig csak szeretetet hirdetett, meg kellett érnie egyházmegyéje szétDarabolását.

Nem csoda, hogy így szörnyű csapások alatt beteg lett az a nemes. Isten dicsőségéért és embertársai javáért dobogó szív az ő keblében! Nem lett volna még az se csoda, ha úgy jár, mint 1848-ban az ő nagybátyja, a legnagyobb magyar, gróf Széchenyi István!

De nem járt úgy! Az ő lelki világa nem borult el, őt a kétségbeesés sohasem üldözte az örülésbe! Őt megóvta ettől rendületlen hite és bizalma az ő édes Üdvözítőjében, az úr Jézusban! A véghetetlen szeretet jelvényének, a Szentséges Szívnek védelme alá helyezte magát, papságát, híveit, e Szentséges Szív ióságának emlékeztetése végett gyönyörűen átalakította a székesegyház kápolnáit és ne-

mesen, békétűrően viselte minden nagy szerű szándékának meggyűlöletét.

Nem való volt már e cudar, gyűlölködő, minden szépet és jót leromboló világba ez a nemes lélek s azért elmene vala, ahol nincs könny és fájdalom. De még ott is, hisszük, könnyögni, esdekelni fog szeretett nemzetéért és egyházmegyéjéért.

Dr. Karácsonyi János.

Vasárnap délelőtt fél tízkor érkezett meg gróf Széchenyi Miklós halálhíre Nagyváradra. Brém Lőrinc, aki a püspök halálának pillanatában is ott tartózkodott a betegágyánál, szűkszavú táviratot küldött a nagyváradai káptalan címére. Karácsonyi püspök éppen reggeli izszozmáit végezte a székesegyházban, amikor a táviratot kézbesítették. Az ájtatosságot természetesen nem lehetett megzavarni s így a halálhírt tartalmazó sürgöny hosszabb ideig feküdt a székesegyház sekrestvéjében.

Tíz óra után azonban, amikor a táviratot felbontották, villámgyorsan terjedt el a városban a lesújtó hír. Megrendítő volt még csak azt is látni, ahogyan a püspök környezete az értesülés vétele után szinte megsemmisülten, tanácstalanul engedte át magát a gyász mérhetetlenségének. Pedig a bekövetkezett végzetel számolni lehetett.

Gróf Széchenyi Miklós püspököt tavaly lepték meg először a szívbai tünetei. Akkor ment Nauheimba, ahol hosszabb ideig volt gyógykezelés alatt s állapota megjavult annyira, hogy látogatást tett az egyházmegyében.

Ez év októberéig semmi se mutatta, hogy a püspöknél valami baj lapang. Október 18-án jött haza Gyuláról elég frissen és egészségesen, november 18-án egyházi és iskolai ügyekben Bukarestbe kellett volna utazni. Mindent bepakoltak már, de pár órával az utazás előtt vakbélgyulladás

izgalmak jelentkeztek a püspöknél s az utazást elhalasztották. Gyulára sürgönyöztek, ahonnan dr Széll Gyula és dr Jung orvosok megérkeztek s együttesen azonnal felutaztak Budapestre. Az utazást a román hatóságok előzékenysége megkönnyítette.

Ejjel érkezett Budapestre gróf Széchenyi püspök udvari papjaival és orvosai-val s Hüttl Hümér dr egyetemi tanár rövid idő alatt meg is operálta a püspököt. Telefon értesítésre megjelentem a vasutcai Pajor-szanatóriumban. Hőesés után nagy loccsanás volt a magyar főváros utcáin s körútjain, ráadásul esett az eső s én a Retek-utcából igyekeztem a szitáló esőben a Vas-utca felé.

— Második emelet 86. — mondotta a kapus — s egy alacsony kis szoba nyílt meg előttem. Istenem, régi jó ismerős, három püspök bizalmasa és titkára. Brém Lőrinc püspöki helynök barátságos kézsorítással fogad. Az élet sokoldalú viszonylataiban találkoztunk már: Szmezsányi püspök beiktatásánál és haldoklásánál, Schlauch bíboros egyházmegyei irodájában, ahol gépirással tette papírra a bíboros intencióit. Akkor tréfásan gépiró kisasszonynak neveztük a fiatal diplomata-papot, kinek sima homloka mögött hatalmas energia dolgozott. Aztán a Zerge-utcan, majd a most halott püspök beiktatásánál, mindig előzékenyen informálta az újságot s az újságírókat, határozottan s keményen. Most felhős volt a tekintete s mély fájdalom látszott rajta.

— A kegyelmes úr? Megsürgönyözheti a „Nagyvárad”-nak, hogy a műtét egyelőre sikerült. Kérem, a kegyelmes úr-nak nagyon nem volna ellenére, ha a lapokban megjelenne a román hatóságok előzékenységről is valami, amely lehetővé tette, hogy a kegyelmes úr gyulai orvosai autón keresztül jöhettek a határon, az útlevélre tekintet nélkül. Nekünk volt ütle-velünk.

— Én a szanatórium halljából sok vesződség után (a Nemzeti Újság és az Uj Nemzedék hat telefonszámából egy jelentkezett félórás hívás után) végre valaki ajánlkozott az értesítés felvételére. Ez azért volt fontos, mert a két keresztény újságot előző napon megkérték, hogy ne hozzon hírt a püspök betegségéről s ezt a tilalmat oldotta fel a vikárius, hogy a keresztény közönség is értesüljön a püspökön végrehajtott operációról. A telefon-hírt felvevő nem volt újságíró s így minden szót háromszor-négyszer kellett tagoltnak bemozdítani a telefonba, így is lassan ment a munka. Arra vigyáztam, hogy a papság neve ne ferdítve jelenjen meg, mint az Estben történt, ahol Brém püspök Böhmnek, Schriffert dr kanonok Schliffernek kereszteltetett.

Nemsokára megjelent az Erdődy grófok kiküldött s tudakozódott a püspök állapotáról. Az utolsó napig egymást érték a részvétlátogatások, a kormányzó kabinetirodájának főnöke tudakozódott, Schioppa pápai nuncius pedig személyesen jött el a beteg püspökhöz.

— Excellentissime, — fordultam a nunciushoz — veszedelemben van a püspök úr?

— A szívét fájlalja.

Brém Lőrinc vikáriushoz fordultam. Leverten és csüggedten mondotta:

— Az operációt a püspök úr nagyszemélyesen kiállotta, de most elgyöngült. A seb nem gyógyul s a szíve fá. Az ég tartsa meg a kegyelmes urat.

— Mit mond a püspök úr?

— Erős lélekkel fogadja azt, amit rá-mért az Isten.

Másnap a beteg kívánságára megjelent báró Korányi tanár a kis előszobában, ahol Brém vikárius írta a megnyugtató leveleket. Bement a püspökhöz s jó

ideig vizsgálta. Azután kijött s Brém Lőrinc vikáriusnak csak ennyit mondott:

— Az operációra most fog reagálni a beteg szív s nem kedvezően.

Ez a halál bejelentése volt.

Brém Lőrinc püspökhelyettes arcán fájdalom jelentkezett s elszomorodott.

— Istenem, segíts, mondotta halkán.

A szomszédba vezető ajtó kinyílt, a püspök Brém Lőrinc vikáriust szólította. Az orvosok konziliumot tartottak. Ez éjjel, az utolsó éjszaka, a hallban virrasztottunk. Jöttek főurak, mágnások, főpá-pok és főhivatalnokok, papok és szerzetesek. Egyik a haldokló főpap jóékonyságáról beszélt, a másik felhozta a püspök gondolkodásának illusztrálására a nagyváradi esetet, amikor jelentékeny összeggel

A halál híre Nagyváradon

A püspök haláláról a következő szövegű sürgöny érkezett:

„Szombaton este fél kilenckor kegyelmes urunk meghalt. Temetése kedden délelőtt; kívánságára a hercegprimás temeti.”

A nagyváradi latin szertartású káptalan ebben a gyászjelentésben adja tudtul a mindnyájunkat ért csapást:

A nagyváradi latin szertartású székesegyházi káptalan és az egyházmegye papsága mélyen megszorodott szívvvel, de a látogatásaiban is imá-dandó isteni Gondviselés szent akaratán erős hittel s bizalommal megnyugodva jelenti, hogy

Nagyméltóságu és Főtisztelendő

Sárvár—Felsővidéki

SZÉCHENYI MIKLÓS GRÓF

nagyváradi latin szertartású megyés püspök, való-ságos belső titkos tanácsos, Ő Szentiségeinek a ró-mai Pápnak házi főpapja, a vaskorona-rend I. osz-tályu lovagja, kánonjogi tudor stb.

folyó 1923. évi december hó 1-én este fél kilenc óra-kor épületes megadással viselt hosszabb gyöngél-kedés és néhány napi súlyos betegség után, életének 56-ik, áldozópapságának 34-ik, püspökségének 23-ik, váradi püspökségének 13-ik évében Budapesten a haldoklók szentségeivel ellátva az Urban csendesen elhunyt.

A boldogultnak tetemei f. hó 4-én délelőtt Bu-dapesten fognak beszenteltetni és ideiglenesen a boldog földtemetés reményében eltemettetni.

A boldogult főpásztor lelkiüdvéért a helybeli lat.szert. székesegyházban f. hó 4-én délelőtt 10 órakor fog a szentmise-áldozat bemutatni.

Halálával az egyházmegye mélyen gyász érte; hálánk, tiszteletünk és szeretetünk kíséri sír-jába; ez érzelmekkel emléket állítva imádkozunk érte!

Oradea-Mare—Nagyvárad, 1923. dec. 2.

Az örök világosság fényeskedjék neki!
Nyugodjék békében!

Hétfőn délutánig a következők keres-ték fel Nagyváradról részvétnyilvánítá-sukkal a káptalan: Cziffra Kálmán, a római katolikus iskolaszékek és saját

segített egy katonavárosi zsidó iparos-aki hozzáfordult. Egy újságíró elbeszélte, hogyan mentette meg őt betegségéből gyors segítséggel. Művészek dícsérték iz-lését, amellyel híres képtárát és metsze-gyűjteményét összeállította. Végül jó egy orvos s komoran így szólt:

— Az operáció a betegség előrehal-dását nem tudta megakadályozni, a me-gyongált szív nem tudott megbirkózni szervezet bomlásával. Sok izgalmon me-keresztül a kömmünben és azóta...

Még sötét volt, mikor sűrű ködben k-kocsiztam a nyugati pályaudvarra s Nagy-várad felé indultam, amelynek katolika püspökét haldokolva hagytam egy ride szanatóriumban.

Szűts Dezső.

maga, valamint családja nevében, Ma-kovics Manó volt főispán, a Katoliku-Kör és saját maga, valamint családja nevében, Fráter Barnabás nyugalmazot-alispán, Horváth Árpád bankigazgató a Nagyvárad Takarékpénztár, valamint saját maga és családja nevében. Távirat-részvétnyilvánítások mindezekig nem ér-keztek, mert a káptalan csak hétfőn reg-gel küldötte szét távirati értesítéseit a ki-rályi családnak, a vallásügyi miniszternek Majláth, Bornemissza püspököknek é Pacha temesvári apostoli kormányzónak.

A halott legközvetlenebb rokonság-teljes számban Budapestre érkezett, hog-a temetésen résztvegyen.

A püspök halottas ágyánál

Budapestről jelentik: Mélységes gyász-váltott ki a magyar fővárosban úgy egy-házi körökben, mint Budapest egész társa-dalmában Széchenyi Miklós gróf nagyvá-radi megyéspüspök halála. A káptalan és a Budapesten tartózkodó családtagok meg-állapodása szerint az elhunyt püspököt kedden délelőtt tíz órakor a központi sze-minárium dísztermében beszentelik és föl-ravatalozzák. A beszentelést maga Cser-noch János hercegprimás végzi. Ideiglen-sen a Kerepesi-temetőben helyezik nyugalomra a püspök holttemét és onnan — mint azt más helyen részletesen megirtuk — az általa, tavalgy épített orosházi temp-lomban helyezik örök pihenőre. Azok, akik ott állottak a püspök ágyánál, mikor a ha-lál bekövetkezett, a következőket mon-dják a gyászos percekéről:

— A püspököt szombaton délután hét órakor támadta meg a legerősebb asztmatikus roham, amit szívbénulás követett. Az orvosok hiába követték el mindent a me-gmentésére. Este fél kilenc órakor felnyit-totta szemét, utolsó tekintetét vetett kör-nyezetére és alig hallhatóan mondotta:

— Szegény egyházmegye... Ezek voltak utolsó szavai. Széchenyi püspök meghalt.

DORIAN FILMSZÍNHÁZ.

Ma, kedden utoljára

ILYENEK A FÉRFIAK

Pikáns történelmi vigjáték Napoleón korából 7 nagy felvonásban.

Rendezte: Georg Jacobi.

A főszerepben: Harry Liedke, Paul Heldemann, Jacob Tiedtke.

Dorian vigjáték sláger!

Karácsonyi vásár

megkezdődött

az eddigi 1500 árakból, 20%-al olcsóbban előírva ár-
sitok minden raktáron található árucikkeket, december
24-ig, kérem az igen tisztelt vásárolni szándékozókat, ezen alkalmat
megragadni

Keller áruházában

Str. Avram Iancu (Kossuth-u) 8 sz. sz. latl

Széchenyi Miklós élete, munkássága, egyénisége

Vasárnap délelőtt komor fekete zászok szálltak a nagyvárad katolikus egyházi épületek homlokzatára. A püspöki rezidencia, a káptalansori házak, az olasz plébánia, a Szent József és Szent Vince-intézetek s a zárdák ormán a földi élet mulását lobogtatta a decemberi szél.

És Nagyvárad tudta, hogy püspöke ma hűres nemzetségből, melynek fiai annyiszor száltak bele a magyarság sorának irányításába: — gróf Széchenyi Miklós távol tőlünk visszaadta lelkét temetőjének.

Széchenyi Miklós halála nem érte váratlanul Nagyváradot. A püspök hosszú ideje betegeskedett s régi bajához újabb egy friss komplikáció járult súlyosan. A nem is hittük, de valahogyan az önmagát alatt számoltunk e veszteség lehetőségével.

Mégis az aggódó lelki fölkészülés ellenére, szívünk gyökeréig porbasújtott minket a fájdalom. Várad püspökében, ki a pros és hófehér ornátusában a Martinuzzi püspököt tartotta, nemcsak a romániai és magyarországi katolicizmus oszlopa dőlt romba, de az erdélyi magyarság is igen erős támaszát veszítette el. A gyász, a fájdalom elsősorban a katolikusoké, azután pedig a magyarságé.

Rajtuk kívül osztozik a puritán ember és igazi lelki nemesség letűnté fölött szett fájdalomban mindenki, akinek bármi nekszusa volt a nagy halotthoz.

Élete

Sárvár-Felsővidéki dr. Gróf Széchenyi Miklós püspök, akit a nagy humanista atyák János és Martinuzzi Fráter György egykori püspöki székből ragadtak el a érlelhetetlen emberi végzet, 1868. január 1-én született Sopronban, ősrégi arisztokrata családból. Atyja Széchenyi Jenő gróf, anyja Erdődy Henriette grófnő volt.

A Széchenyi család eredete valahol tizenharmadik század kódében vész el. A mohácsi vész után mint annyi más főnemesi familia, a Széchenyiek is elszegényedtek. Csak évtizedekkel később, 1560 körül megfordult újra fel s alapítja meg Mihály grófi ágát. Széchenyi György, Pázmány Péter neveltje a következő században már kalocsai érseki székből ül s magas méltóságában nem kevesebb, mint 103 esztendőskor ér meg. A család átöröklődő kulturaszeretete hatja át Széchenyi Ferenc grófot, amikor 1802-ben a Magyar Nemzeti Múzeumot megalapítja, míg végül Széchenyi Istvánban, „a legnagyobb magyarban” a család hírneve örök ragyogást nyert egy nemzet történetében.

Az elhunyt püspököt 1890-ben szentelték pappá s négy évvel később a budapesti egyetemen az egyházjog doktorává avatták. 1898-ban a bécsi Pázmáneum normánnyója s még ez év folyamán esztergomi kanonok lett. Ferenc József 1901-ben győri, 1911. március 19-én pedig nagyvárad püspökké nevezte ki. Győri püspöksége idején alkotta Széchenyi Miklós az ottani középiskolai fiuinternátust, melyhez árvaház és konviktus is csatlakozott. Megszervezte a győri Katolikus Tanítóegyesületet s a Katolikus Iparostanonc-béldő Egyletet.

Lelkes buzgalommal állt később a Katolikus Népszövetség élére, ahol mulatlatlan érdemeket szerzett magának. De nagy szerepe jutott a magyar szent korona ünnepén Rómában is. A katolikus világ 1900-ban ünnepelte kilencszázados évfordulóját annak, hogy II. Szilveszter pápa Szent Istvánnak a királyi koronát elküldötte. Az ünnepre a magyar nemzet százszáz tagú küldöttségét gr. Széchenyi Miklós püspök vezette. A lateráni Szent Péter-bazilikában folyt le a Szilveszter pápa emlékét leleplező ünnepség egyik része, melyen a beszédet az elhunyt fő-

pap tartotta. Másnap a Vatikánban Pius pápánál tolmácsolta Széchenyi a magyar nemzet háláját és hódolatát a pápai székhöz.

A nagyvárad installáció

Ezerkilencszáztizenegy május hó harmadikára felelhetetlen dátum a nagyvárad katolikusok életében. Három évi interregnum után, mely időszakban Fetser Antal mint káptalani helynök látta el a püspöki teendőket az 1908-ban elhunyt Szmrecsányi Pál helyére új püspök került.

A székház nagytermében már 29 év érdekes, színes csoportokat képeztek a százakra menő tisztelgők. Főpapi diszöltönyök, csillogó díszmagyar ruhák, ragyogó katonai uniformisok, a polgári előkelőségek fekete öltönye s a pompásabbnál pompásabb női toalettek festői látványt nyújtottak.

Az új püspök a vörösteremben fogadta a küldötségeket. A tisztelgők belátatlan tömegének élén Fetser Antal felszentelt püspök, Belopotoczky Kálmán valóságos belső titkos tanácsos és Lányi József felszentelt püspök sorakoztak.

Az első esztendő a várad egyházmegyében

Ezerkilencszáztizenegy május 30-ikán iktatták be Széchenyi Miklós gróf addigi győri püspököt a híres és nagy történelmi multu várad püspöki székbe. Egyházi körökben, egész Bihar, Békés, Szilágy és Hunyad megyét felölelő egyházmegye katolikus világában, nemkülönben Nagyvárad közönsége meleg szeretettel fogadta a fiatal, imponáló megjelenésű arisztokrata-püspököt, akinek nobiles gondolkodásáról, megértő szívéből és demokratikus hajlandóságáról már akkor sokat beszéltek. A főpásztorhoz, nagyszerű és nemes egyéniségéhez, gazdag jótékonyaságához fűződött reményeket hamarosan beváltotta Várad püspöke. Az első nyáron meglátogatta egyházmegyéje papságát és a szemináriumban egy hélig tartó lelkigyakorlatot tartott. Kiadta első körlevelét, melyben hangoztatta, hogy nagy elődei után mint jó pásztor és jó atya jön egyházmegyéjébe papsága és hívei közé. Püspökségének egész ideje alatt ezt az atyai gondoskodást érezte közvetve és közvetlenül egyházmegyéjének minden híve és egyéniségéhez az utolsó pillanatig ragaszkodó papsága.

Nagy tervekkel foglalta el Széchenyi Miklós gróf a várad püspökséget. Hatalmas, új szemináriumot akart létesíteni a bécsi Pázmáneum és az általa létesített győri katolikus nevelőintézet mintájára. Terve volt, hogy a püspöki és káptalani könyvtárat nyugati mintára egy hatalmasan gazdag, modern könyvtár-házban egyesíti. Három évi várad püspöksége után kitört a világháború és a feltorlóddó véres események gátat vetettek annak, hogy Széchenyi püspöknek eme nagy tervei teljességbe menjenek.

Husz millió iskolákra, templomokra, jótékonyaságra.

Dolgozni, segíteni és teremteni akarok — mondotta Széchenyi püspök, amikor a nagydiszű és történelmi tradíció püspöki széket elfoglalta. Óriási kiterjedésű egyházmegyéjének területén templomok, iskolák, plébániák, kulturális célt szolgáló intézmények nőttek és teremtdtek részben püspöki jövedelméből, sok tekintetben magánvagyonából is.

Az aulán most érthetően nagy a gyász, levertség, szomorúság, az egyház fejének elhunytával és így igazán csak szörvénnyesen, sok tekintetben hézagosan tudtak csak igazi képet adni arról a jóté-

A római katolikus káptalan nevében Fetser, a gör. katolikusok nevében dr. Laurán nagyprépost üdvözltek a székébe lépő negyvenhétéves főpapot. Bihar megye Miskolczy Ferenc főispánnal, Nagyvárad városa Hlatky Endrével képviseltette magát, azonkívül huszonnyolc különböző deputáció vonult fel az ország minden részéből tiszteletadásra, nem is számítva itt azokat, akik a magyar arisztokrácia, irodalmi és tudományos élet reprezentánsai sorából saját személyükben üdvözltek Széchenyi püspököt. Másnap délelőtt az egyházi installáció következett. Reggel kilenckor vonult a nagyvárad katolikus papság a rezidenciába, honnan az új püspököt a székesegyházba kísérték. A beiktatás a ki nevezési okmány felolvasásával kezdődött, amire a püspök latin beszédet intézett a papsághoz. Utána a szószékre ment s megtartotta első szentbeszédét híveire. Prédikáció után misét mondott, végül pedig a papság visszakisérte őt palotájába, ahol a püspök diszcedet adott. Székfoglalója emlékére másnap Széchenyi összesen tízezer koronát, abban az időben elég jelentékeny összegel osztott szét jótékony célokra.

konyságnak, adakozásnak, áldozatkészségnek hosszú listájáról, amely Széchenyi püspök megértő, nagy szívének dokumentumai.

Fejedelmi vagyont reprezentál az összeg, amit — 1919-ig békebeli összegben, azontul pedig leiekben juttatott magyarországi és romániai püspökségeinek javára és kiferjesztésére.

Igy az egyházmegye területén Magyarországon Bárándon új plébániát és iskolát, Gádoroson új plébániát, Ujirázon, a káptalani hitközségben templomot, Bucsatelepen templomot és iskolát, Gyopárfalván új plébániát, Ujkigyóson iskolát, Kondoros tanyán önálló lelkészséget létesített, épített Románia területén Elesden templomot és plébániát, Kárárszteleken templomot és plébániát, Várad-

Női férfi és gyermek

sárcipők,
hócipők és
házi cipők
I-a minőségben

GONDA

TESTVÉREK

cipőáruházában kaphatók.

Reg. Ferdinánd (Rákóczi-ut) 5.

Mikulásra

ne vásároljon addig, amíg
meg nem tekintette a

Horovitz és Mózes

színházi cukorka angro és detail
áruházak legdusabban felszerelt csokoládé, Krampus és mindennemű csemege-áru nagyraktárát.

Románszentgyörgyi HEBE gyógy-
és borvíz nagybani egyedárusítása.

Str. Teatrul (Színház-u.) 4.

2022 Telefon interurban: 2-69.

200 leien felüli vásárlásnál 5% árengedmény.

Harisnyák, fehérneműek, kötött-áruk

gyermekharisnyák és gyermek-
fehérneműek megérkeztek és

mélyen leszállított árakban kaphatók.

BERMANN

fehérnemű áruház

Oradea-Mare (Nagyvárad) Sas-passage

szőlőssön új iskolát és plébániát, Margittán új iskolát, Szolnokháza új iskolát, Selymesilósván új plébániát, Monospetrin új plébániát építtetett.

Ennek egyébként szomorú aktualitása van. Három héttel ezelőtt szentelték föl az új monospetri-i plébániát és ezen az egyházi ünnepségen, gyöngéledése dacára Széchenyi püspök is megjelent. A Klobusitzky-kastély parkjában a falu népe hódoló szeretettel járult az egyházi elé és a püspök, a megnyilvánult nagy szeretet láttán könnyezett. Az utóbbi időkben erősen foglalkoztatta a halál, az elmúlás gondolata és közvetlen környezete előtt meghatódott hangon mondotta:

— Ki tudja nem látom-e ezt a jó népet utóljára. Sejtelmé szomorú valóság lett. Monospetrin teljesítette életének utolsó egyházi funkcióját. Három héttel ezelőtt.

De mindezeket kívül szinte föl sem sorolható adományainak hosszú sora. A háború egész tartama alatt hadikórházat tartott fenn, évenként rendszeresen nagyobb összeggel segítette Várad szegényeit, hatalmas pénzüsszeggel támogatott minden jótékonyági, kulturális, művészeti és irodalmi akciót. A Katolikus Növendék útján évente százezer lei értéket juttatott a szegényeknek részint pénzben, részint természetbeni adományokban. — Pártfogója volt az íróknak, művészeknek és Románia területén, mikor az államsegély megszűnt, tanítókat, iskolákat saját jövedelméből tartotta fenn és ez több millió leire rugott. Széchenyi Miklós gróf létesítette a Szent Szív-alapot, melynek vagyona ma milliárdokra rug magyar koronában és úgy tudják, hogy gyulai házát, pesti palotáját és vas megyei birtokait is erre az alapra testálta az elhunyt püspök. Mindent összevetve és azok hozzávetőleges összegben Széchenyi püspök 1911-től 1919-ig, természetesen békebeli pénzüsszegekben tíz millió koronát juttatott egyházi, kulturális és társadalmi célra, azontul pedig sok-sok milliót képvisel adományainak összege.

Egy elkésett karácsonyi meglepetés

— A kegyelmes ur — mondotta könyvekkel szemében Papp Endre főtitkár — lelke egész szeretetével csüggett munkáin és többször említette, hogy intézményeit sokszor maga előtt szeretné látni Most, hogy feledhetetlen atyánk és püspökünk betegen feküdt Budapesten, udvari papsága köréből az a terv indult ki, hogy az összes általa létesített templomokat, iskolákat, plébániákat lefotografáltatjuk

és ezt a tablóképet karácsonyi ajándékképpen küldjük el drága püspökünknek.

Isten akarata keresztülhuzta ezt a tervünket és a karácsonyi öröm helyett mélységes gyász borult le ránk, valamennyiünkre.

„Csak egy Miatyánk t...”

Tavaly, éppen most egy esztendeje, november havában épült föl Széchenyi püspök adakozásából egyházmegyéjének egyik legszebb temploma, az orosházi. Gyönyörű istenháza, melynek fölszentelésén a püspök személyesen vett részt. Nagyon szerette, szívéhez nőtt ez a templom és amikor a fölszentelésről hazatért, így nyilatkozott közvetlen környezetének:

— Sorsunk, életünk a Mindenható Isten kezében. Sokszor foglalkozom a halál gondolatával és

az a kívánságom, hogy ebben a városban, egyházmegyémbe, az orosházi templomban temessenek el. Itt akarok pihenni

Környezete, szomorú meglepetéssel

fogadta a püspöknek ezt a kijelentését, mert hiszen tudvalevő, hogy a kiváló egyházi ember családi sírboltja Nagycenkén van, ott pihennek a Széchenyiek, ott pihen a „legnagyobb magyar” is.

A püspök, ugylátszik, kitartott terve mellett mert néhány héttel az orosházi templomfelszentelés után

maga intézkedett, hogy a templom falában egy fülkét építsenek utolsó pihenőjeként és a maga tervei szerint készíttette el Budapesten a síremléket, amely orosházi sírja felett álljon.

Végso nyughelyén, a templomi fülké előtt fehér márvány imatérdeplőt készíttette Széchenyi püspök és rajta csak ezt a sort vésette:

Széchenyi a művészetek barátja

Imponáló megjelenésű és ideális arc volt Széchenyi püspök. Finom metszésű profil, nagy mélytűzű szemek, melynek tükrében akarat, jószág és bizonyos melankólia vegyült érdekes kontrasztban. Magyarország egyik legnagyobb történelmi családjának, a Széchenyieknek sarja és az arisztokrata magasságból nem hozott gögöt, feszültséget, hanem meleg, közvetlen ember és művészet-szerető szívet. A jó ember, a szép kép, a pompázó ódon butor, az igazi művész, a jó szobor és a szerény virág; mind-mind igaz barátja volt. Szerette őket, gyűjtötte és ragaszkodott hozzájuk. Mint ember nem volt éppen túlközlékeny és sok beszédű — de közvetlen és megértő. Maga köré gyűjtötte a szegényebb, polgári sorból kerülő papokat és friss, nyugati, modern szellem hatotta át gondolkodását. Szerette otthonát, a többszáz ablakos aulának pompázó szobáit, kertjét, ahol meghittjeivel sokat sétált és csöndesen beszélgetett feszelenül, mint a jó atya fiaival. A váradai püspökségen talán nem voltak olyan gazdag fogadások, esték, mint híres elődeinél. De gáláns ur, igaz magyar gazda volt vendégei között. A magyar rezsím alatt a magas kitüntetések hosszú sora érte. Valóságos belső titkos tanácsos volt, az Országos Vöröskereszt alelnöke, tulajdonosa volt a vaskorona rend első osztályának, a Lipót-rendnek, a porosz Sas-rendnek és egy egész sereg francia, belga, spanyol, olasz és pápai kitüntetésnek. Szeretett utazni, világot nézni, szép, finom és művészi dolgok iránt nemcsak meleg szeretettel, de sok szakértelemmel, tudással volt. Róma, Velence, Milánó, Páris és Brüsszel. Híres képei, szobrai, szőnyegek, gobelinjei innen kerültek, híres mesterek örökbevisz nagy alkotásai. De szerette, becsülte, támogatta a váradai tehetségeket és piktorokat, szobrászokat, grafikusokat és amikor két esztendővel ezelőtt Várad Albert, most Párisban élő szobrász-művész fölkereste, hogy a „Nagyvárad” részére portréját megrajzolja, annyira megtetszett a fiatal és zsidó művész munkája, hogy rézkarcot is készíttetett vele.

Gyulán, de különösen budai három emeletes Disz-téri lakása valóságos kincsház, muzeum volt. Beavatottak úgy tudják, hogy az elhalt püspöknek értékpapírokon és magyarországi nem tulajdonképpen magánvagyonára.

Az irodalomnak nemcsak istápolója, de jelentékeny művelője is volt. Megírta vaskos kötetű munkában családjának és a jáki apátságnak történetét és több száz oldalra terjed a Papi kongruáról írott munkája. Rómával, a pápával állandó érintkezésben állott. Még fölszentelése után 1890-ben jelent meg először a Vatikánban XIII-ik Leó pápa előtt.

Azóta is minden 4-5 évben volt a

„CSAK EGY MIATYÁNKOT!”

A sírhely fölött márványfeszület áll, rajta elefántcsontból Krisztus testét. A sírhely körül pedig különböző ornamentikával családi és püspöki címerei.

A maga által készített síremlékterv Siegl Albin budapesti műépítésznek adta a püspök azzal,

hogy mielőbb készüljön el vele.

Ahányszor Budapesten járt Széchenyi gróf, mindig fellátogatott a műépítészhöz megnézte a maga készülő síremlékét odahaza melankóliával, de szomorú megnyugvással és Istenben vetett hittel mondta papi környezetének:

— Halad a munka és nemsokára kész áll utolsó pihenőm...

papánál. Legkedvesebb látogató hely volt az ausztriai kegyhely: Máriacel. Húsz éven át minden évben elzarándokolt ide és csak 1919-ben szakadtak meg ezek a látogatások. Minden négy évben egész egyházmegyéjét bejárta, ami óriási feladat volt, tekintve, hogy egész Bihar, Szilág, Békés és Hajdumegyéből Debrecen katonai világa az ő uralma alá tartozott. Még 1921-ben Békés és Bihar megyébe fárasztó bérmenton volt, — legtöbbször már betegen. Nemrég járt Debrecenbe bérmenton és végrehajtotta azt az akaratát, hogy a szemináriumot Temesvárról áthozatta és az aulában helyezte el. Készen és kedvenc tervében azonban megakadályozta az idő és betegsége. Hatalmas szemináriumot akart építeni, melynek minden terve meg volt már és püspöki udvarban Szent Lászlónak lovas szobrot akart emelni. Testben, lélekben a szomorúságtól és csapástól megtört papja egy pár könnyes szóval így jellemezte:

— Ur volt, de úri mivoltát főleg lelki nemessége és szívjósága jellemezte. Igaz szentéletű főpap, közvetlen ember volt. Mi, sirató fiúk, apánkat veszítettük benne.

Az imperium után egy évig Nagyváradon tartózkodott Széchenyi Miklós gróf. Először 1920-ban ment át Magyar

LEGELEGÁNSABB öltöny, felöltő és télikabátok

HORBÁTZ

uri szabónál készülnek

Str. Gen. Mösölu (v. Mezey Mihály u. 4. a sarok üzlet).

Tüdőbetegek

kitűnő eredménnyel használják a

Dr. BIRÓ-féle

„SIROLT”

(törv. védve.)

Egy üveg ára: 40 Lei.

Kapható: Dr. Biró gyógyszerár, Cluj, Piața Unirii No. 6, továbbá minden nagyobb vidéki gyógyszerárban.

Aki pontos címét közli, az ingyen megkapja „Hogyan óvakodjunk a tüdőbajtól” című könyvecskét, románul, vagy magyarul.

Bel- és
külföldi

Aszódi (Sas-palota)

Mikulások,

cukorka-különlegességek a legfrissebb minőségben megérkeztek. Olcsó árak.

zaga Mosoiu tábornok előzékenysége majd 1921-ben állította fel Gyulán kikiáltást és Brém Lőrinc kanonokot is élére. A román impérium óta ébent hat izben volt Bukarest. Egyházi, magyar iskola-ügyben és agrár-reform dolgában járt a román árnban és több izben tisztelgett a udvarnál. Ugy a király mint a yé kegyesen és sok szeretettel fo- ta Várad katolikus püspökét és a mi- teek előtt is szíves és meleg fogad- sr talált Széchenyi gróf tisztelt és ta személye.

Egyénisége.

A magyar arisztokratáknak ahoz a fajoz tartozott, aki pusztá megjelené- liszteletet parancsol, respektust kö- Amde ez a tiszteletkövetelés az el- yfőpásztor részéről sohasem a szü- sikülönbség kihangsúlyozásában nyil- ul, hanem lebilincselő modorából s lk előkelőség megvesztegető vár- d sugárzott. Mielőtt évekkel ezelőtt gége komolyabb formában erőt nem kkor még robusztus fizikumán, kül- bn is ideálja volt az igazi férfiúnak. Talább korában erősen sportolt s is előszeretettel vadászott még köz- til a kommun kitorése előtt is a ásárhely melletti Szent László erdő- ben. Tulajdonképpen a forradalom, későbbben a vörös uralom renditet- eg először lelkileg a főpapot s en- nehéz lelkidispozíciónak tudja be- környezete, hogy a betegség any- elhatalmasodhatott a püspök szer- in. Érzékenysége különben is a leg- b behatásokra tüstént reagált. Ebből ékenységből könnyen magyarázható enyi Miklósnak az a rajongó szere- nellyel különösen képzőművészeti osokkal szemben viseltetett. Híres, dg képgyűjteménye volt, otthonának us berendezése nemcsak a gazdag- ojelképezte, de egyben választékos s is. Ha megszeretett egyes műalko- kt vagy művészembereket, azokkal men uri bőkezűséggel mutatta ki- átiáját. Érdekes, hogy a nagyvárad i művészek közül tulajdonképpen csak n Ernőt becsülte nagyra s évekkel t Tibor Ernő egy-két festményeért ket erős évszázados céhládákat, rőrtü szekrényeket s más butordara- adott cserébe. Vendégszeretete Nagy- s előkelő társadalmi köreivel szem- gen gyakran jutott kifejezésre, bár ybbbszabású luxuriosus vendégeske- riitkaságszámba mentek a püspöki enciában. Inkább szeretett legszűkebb zezetével, kik közé a legutóbbi idők- r Schriffert Béla, dr Ferdényi Kál- Papp Károly és háziorvosa dr Schil- tartoztak, csöndesen elbeszélgetni, y elkártyázni.

intrazigens magyar érzésű főur volt. z intrazigencia azonban nem jelen- azt, hogy az új államkeretek között g ne tartotta volna azt a vele szü- o lojalitását, mely a magyar főurakat g jellemezte. Amikor a királyi pár m évvel ezelőtt első izben látogatott gyváradra, a királyné már előzőleg izte abbeli óhaját, hogy gróf Széchenyi ssal megismerkedhessék. A találko- negtörtént s úgy Ferdinánd király, a Mária királyné valósággal el voltak ulve a püspök egyéniségétől. Egyéb- i aktuális politikával Széchenyi jófor- s sohasem foglalkozott. A forradalma- negelőző időben föltétlen tisztelője, álója volt Tisza Istvánnak, de ez a alet sem volt képes őt abba az irányba i, hogy a gyakorlati politika küzdő- e lépjen.

A püspök végrendelete és a Széchenyi család.

A multakban valósággal legenda fo- ott körül a várad püspökség gazdag- ról. Valóban a leggazdagabb püspök-

ség volt és a kisajátítás előtt még negyven- ezer hold földnek volt ura a nagyvárad püspök. De Széchenyi gróf, amíg nagy jövedelme volt, azt, más helyen említett jótékony adományokra fordította és magán vagyonát is igénybe vette. Amikor püspök lett, a Széchenyi család a jaáki földeket, ezer holdat neki adta. Széchenyi püspök több izben készített végrendelet- és különösen az utóbbi évek- ben, sőt az utóbbi hónapokban is sok változtatást eszközölt a végrendelet- ten. Legközvetlenebb családi hozzátartozói a püspöknek Magyarországon élnek. Nő- vére: özvegy gróf Erdődy Gyuláné, fivére gróf Széchenyi Jenő, sógornője özv. Széchenyi Pálné, két nővére: Széchenyi Ilona grófnő és gróf Szé- chenyi Marietta férjezett gróf Zichy Frigyesné. Számos főuri frigynél, így a herceg Eszterházy és herceg Odeschalcy családnál ő volt az eskető főpap.

A megüresedett püspök- ség helyzete.

Gróf Széchenyi Miklós halálával su- lyos probléma döbbsent a romániai katho- likus világ sorsa elé.

A temetési előkészületek Budapesten

Budapesti tudósítónk jelenti még az alábbi, meghatóan érdekes részleteket az elhunyt püspök utolsó napjairól. R á c z dr, a Pajor-szanatórium főorvosa mondotta el ezeket:

— Széchenyi püspök egy hete már fentjárt, vendégeket fogadott és kielégi- tően érezte magát. A püspök azonban — akit mindig halálsejtelmek foglalkoztattak — úgy látszik nem bizott ebben a javu- lásban, mert többször említette:

— Engem is a szívem fog megölni, mint Batthyányt és Giessweint...

Szombaton délután négy órakor Hüttl doktor bekötözte a püspököt. Az egész napon talpon levő és fáradt professzort a püspök pihenni küldte.

— Menjen haza, tanár ur pihenni — mondotta a püspök. — Mi lesz velem, ha ön is beteg lesz. — Este, kevéssel hat óra után rendkívül heves rohamot kapott és Rácz főorvosnak gyötrő hangon mon- dotta:

— Nincs levegőm... Leve- gőt adjanak...!

Érdekes, hogy este nyolc órakor job- ban lett és meghívták hozzá Korányi pro- fesszort, aki állítólag megnyugtató nyilat- kozatot adott. Fél kilenc órakor a főorvos újabb injekciót akart adni, azonban a püspök már elhaló hangon mondotta:

— Istenem, istenem... Itt a vég... Az arca eltorzult és néhány másodperc alatt meghalt a püspök. Va- sárnap reggel bebalzsamozták a holtte- met és este átszállították a központi sze- mináriumba, a diszteremben fölraotaloz- ták teljes püspöki ornátusban.

A püspök temetése kedden délelőtt tíz órakor lesz az egyetem-téri templom- ból. A szertartást a hercegprimás és négy püspök végzi. A temetésen részt vesz

Bizonyos másfelől, hogy egyhamar Szé- chenyi Miklós utódját nehéz lesz megvá- lasztani s az új püspök inaugurálása rö- videsen aligha fog megtörténni. Addig is az egyházi törvények értelmében a ká- ptalan titkos szavazás útján a legközelebbi napokban úgy hirlík, hogy pénteken fogja megválasztani a püspöki vikáriust, akit a püspököt megillető összes világi jogokkal automatikusan fölruházza. A káptalan ezt a választását azonnal fölterjeszti a vati- kánhoz, ahonnan a pápai jóváhagyás a vikárius megválasztására vonatkozólag leérkezik.

Horthy kormányzó, József főherceg. Izabella főhercegnő, akik a kormány tagjaival a képviselőház elnökeinek, a Bu- dapesten tartózkodó arisztokratákkal a politikai és művészvilág notabilitásaival egyetemben kondoleáltak. Az egyházme- gye képviselőjében Bréhm, Kollányi, Szi- may, Székely kanonokok vesznek részt a temetésen, a világi híveket Cziffra Kál- mán képviseli Váradról.

A magyar nemzetgyűlésen az elnök parentálta el a nagyvárad püspököt és méltatta mint embernek, mint papnak ki- váló érdemeit. A nemzetgyűlés részvét- nyilatkozatot intéz a családhoz. Széchenyi püspök végrendelete Budapesten van, de még nem bontották föl.

A legtöbb budapesti lap gyászkeretben parentálja el Széchenyi püspököt, foglal- koznak életrajzával, betegségével s utolsó óráival. A Budapesti Hírlap kiemeli, hogy jellegzetesen értékes alakja volt a magyar püspöki karnak. Tudása, energiája egy- formán vezető szerepre predesztináltak. A Nemzeti Ujság szerint „kettészakadt egy szépívű élet, amely eddigi futásában is jelentős volt és még nagyra volt hivatva a jövőben.” Betegségéről írja, hogy nővé- rei, továbbá Bréhm Lőrinc gyulai püspöki helynök és Schriffert Béla dr oldalkano- nok, állandóan betegágyánál tartózkodtak.

Csütörtökön este Schioppa Lőrinc pápai nuncius, aki naponta meg- látogatta a beteget, pápai áldását adta rá.

Szombaton délután négy órakor a püspök még fogadta Starcea Traján budapesti román követ látogatását,

akivel szívélyesen elbeszélgetett.

„A polló“ mozgószínház.

Kedd — szerda

Bölc s N á t h á n

Lessing klasszikus drámája 7 felvonás

világszláger

Atlantic film

Futó és ebédlő szőnyeg, függöny, paplan, átvotók, ág és uti takarók, nagy választéka Olcsó árak!

Czillér Imre áruházában

Hat órákor léptek fel nála a szivgyön-
geség végső tünetei s a haláltusa két és
fél óráig tartott.

Egy román miniszter, aki zsidó iskolába járt

Brediceanu Cajus dr volt miniszter, a ro-
mán nemzeti párt egyik vezéralakja édesanyjának látogatására Lugoson tartózkodik. Lugosi tudósítónk felkereste Brediceanut, aki a követ-
kező nyilatkozatot tette:

— A liberális oligarchia istenkönya meg-
kezdődött, a föld inog alatta. A román politika
ezen fordulópontja abban a pillanatban követ-
kezett be, amikor Maniu Gyula dr, a román
nemzeti párt vezére a képviselőházban a fel-
irati vitához hozzászólt. Ez nem vádászód
volt, hanem halálos ítélet. Maniu hatalmas csá-
pásokat mért a miniszterelnökre, akinek figyel-
mét nem kerülte el az a romboló hatás, ame-
lyet Maniu bevezette a liberális párt egy részére
fött. Befejezett tény, hogy a liberális rezsim
likvidálása az egész vonalon megkezdődött.
Ezt a felosztási folyamatot sem kabinellátala-
kításai, sem a végzetes gazdasági politikái
való eltereléssel nem lehet feltartóztatni. A re-
gábeli román túlnyomult megelégedte a liberális
rendszerrel. O csó megélhetést, jobb valutát, jog-
védelmet és jogbiztonságot, továbbá a közisz-
gatási vezérclók megszűntetését kívánja, rövid-
ben: a román szabad ember kíván lenni sa-
ját hazájában.

— A román nemzeti párt ezt a célt tűzte
ki maga elé. Szigorú tövénységet fog rend-
szerezni és arra fog törekedni, hogy a gaz-
dasági haladást megvalósítsa, különösen pedig
a mezőgazdasági és ipari termelést minden
eszközzel és a külföldi tőke bevonásával a le-
hetőség szerint támogatni.

Tudósítónk kérdést intézett Brediceanu
dr.-hoz, hogy mit tart a jelenlegi kormány ál-
tal a kisebbségekkel szemben alkalmazott is-
kolapolitikáról.

— A közoktatásiügyi miniszternek — mon-
dolta a kérdészt — fogalma sincs arról, mit
jelent egy demokratikus államban a tan- és
tanítási szabadság. Magától értetődő joga a
szülőknek, hogy gyermekeiket ott taníttassák,
ahol azt szükségének és megfelelőnek tartják.
Megboldogult anyám engem a lugosi zsidó
hitközség elemi iskolájába járatott. Négy évig
látogattam az iskolát és amint láthatja, mégis
jő román maradtam. Az államnak nincs joga,
hogy gyermekeket bármilyen iskolából kiűzzön.

Női bőrkápolap

női bőrkéztű és női mellény uj-
donságok ismét érkeztek az

Old-Englandba.

Rockacukor

Mihelfy Jenőnél

Egyesületi (volt Szt. László)-téren

Leí 30*50 kg.-ként.
kapható.

NŐI KABÁTOK

ruhák, blusok, pongyolák
és női kalapok legújanyo-
sabbán

HEVESI

Párisi divatruházában,
Str. Nic. Iorga (Zöldfa-u.)

A prefektus a lakásrekvirálásokról

Nincs szó prefektusváltásról — Átszervezik a lakásrekvirálás
szerét — Hodor prefektus nyilatkozata bukaresti utjáról

Szombaton érkezett haza Bukarestből Ho-
dor Viktor prefektus és tegnap nyilatkozott ut-
jának eredményéről.

— Bukarestben a prefektusok gyűlésén
közigazgatási ügyeket beszéltünk meg és nagy-
részt ebben az irányban kaptunk direktívákat
a kormány tagjaitól. Fontos utasításokat hoz-
tam és szerdára megbeszélésre hívtam össze a
főszolgabírákat, meg az agráriánácsosokat.

— Első fontos utasítást a földhisszájítás
ügyében hoztam. A mini-tertanács ugyanis

*megsemmisítette az összes szerződése-
ket, amelyeket az államnak visszatar-
tott birtokok bérbeadására a magáno-
sokkal kötöttek.*

— A szerződések felbontásával kapcsola-
tosan fontos intézkedés történt az ugynevezett
Obstéck, a bérleltökösségek ügyének ren-
dezése körül. Erre vonatkozólag tárgyalni fo-
gok az agráriánácsosokkal is. Minden bérbe-
adott katasztrális hold föld után 100 kg bu-
zát köteles a bérleltökösség az államnak be-
szolgáltatni évenként.

— A közönség közeben — mondjuk —
az a hír terjedt el, hogy a prefektusi hivatali
kettősséjűk. Sőt már mint befejezett tény
beszékelt, hogy hlt a komoly prefektus-
jelöltek ebben az esetben.

— A prefektusi hivatal szétválasztásáról
— mondja Hodor Viktor — szó sincs. Ugyan-
így nem állnak azok a hírek sem, hogy vál-
tozás történne a prefektusi szék betöltésében.
Ezután a tisztviselők kinevezéséről beszélt
a prefektus. Az összes kinevezésekre meg-

történt az előterjesztés, már a deáre
előterjesztések és csak az aláírás
Kinevezésre terjesztettem elő még
számvetései tisztviselői is, akiket az
csáltoitak el, mert nem bírják tökéle-
állam nyelvét. A kinevezések most má-
r rövidebb idő alatt leérkeznek.

— Egy másik nagyon fontos inté-
a minisztertanácsnak — folytatja a pref-
a lakásrekvirálás rendszerének megválto-
hogy a rekvirálás továbbra is a katonar-
iáló utasítás értelmében történik, de

*a rekviráló bizottság elnöke nem a
tonal hatóság képviselője lesz, han-
a polgári hatóságoké.*

— Az elnök — a minisztertanács elnöke
ben — a prefektus, vagy annak del-
A bizottság tagjai: a hadkiegészítő
(Cercul de recrutare) rekvirálási oszt-
vezetője, a pénzügyigazgató és való-
delegátunk a polgárság képviselőjében
részéről egy tisztviselőt.

A rekviráló bizottság rem a
parancsnokság palájában fog működni,
valószínűleg a városbázán és termés-
most, hogy a polgári hatóságokon van
súly az elbírálás is más lesz.

— A Jónás-Tatu ügyben, illetve a
sági tanácsosi állás betöltésében nin-
tozás.

— A magam részéről remélem, ly
lakásügy, illetve a rekvirálás most
lis mederben fog haladni.

Az orthodox zsidó hitközség közgyűlése

Vasárnap délután 3 órákor az ortho-
dox izraelita hitközség előljárási köz-
gyűlést tartott, amelyen Mittelman n
Jakab elnökölt.

A közgyűlés elsősorban felhatalmazta
az előljárási köz-
céljaira szükséges gabonát beszerezhesse.

Ezután Berkovics Bernát javasla-
tát vette tárgyalás alá a közgyűlés Ull-
mann Ábrahám hitközségi főjegyző ügyé-
ben.

Mittelman n Jakab elnök a következő
indítványt terjeszti elő:

A nagyvárad orth. hitközség képv-
selőtestülete őszinte sajnálattal szerzett
tudomást Ullmann Ábrahám hitközségi
főjegyzőnek a nagyvárad lapokban mult
hó 12-iki számában Glasner Akibát, a ko-
lozsvári orth. hitközség nagytudású kiváló
főrabbiát minősíthetetlenül támadó cikké-
ért. Minthogy a jelzett hírlapi cikk Glas-
ner főrabbi urat vallásilag is megbizhatat-
lannak jelezte, ezáltal nemcsak nevezett
főrabbi urat, de a cluji testvér hitközséget
is megbántotta és alkalmas arra, hogy a
két hitközség között fennálló jó viszonyt
megrontsa, ami pedig a mai, reánk zsidó-
ságra ily nehéz időkben nemcsak hogy nem
kívánatos, sőt egyenesen kárhozatos. Te-
kintettel arra, hogy a sértést hitközségünk
egy főtisztviselője követte el, ez privát
aktusnak nem tekinthető, miért is indít-
ványozom: mondja ki a képviselőtestület,
hogy Ullmann Ábrahám főjegyzőt fenti
nyilatkozatáért megrója, vele szemben leg-
teljesebb rosszaságot nyilvánítja ki és az
eset felett úgy Glasner Akiba főrabbi úr-
nak, mint a cluji orth. hitközségnek sajnál-
kozását fejezi ki és egyben biztosítja őket
nagyrabecsüléséről.

Fuchs Salamon elfogadásra ajánlja
Mittelman n Jakab, illetve az elnök-
ség javaslatát.

Ezután Ullmann Ábrahám, a hit-

község főjegyzője emelkedik szó-
Nincs semmi kifogása az előljárási köz-
rozata ellen, de ő mint magánember
ezt a cikket és az orthodoxia érdeke-
jének látta megírni ezt a cikket és
válaszolni akart az Uj Keletben a b-
cei főrabbi ellen felhozott vádakra.

Berkovics Bernát, Ullmann Ábra-
Gutfried Emánuel és Moskovits
vitája után az elnök indítványát elf-
ták azzal a megtoldással, hogy ha
sajnálatos esetek kikerülése végett a
vőben az összes tisztviselőket fegvel-
eltiltja a politizálástól, de különösen a
lapi nyilatkozatoktól.

Ezután Mittelman n Jakab
felolvassa a közoktatásiügyi miniszter
a nagyvárad orthodox izraelita hitkö-
előljárási köz-
előljárási köz-
előljárási köz-

A hitközség ugyanis tiltakozó
zsidó diákok szombati írás-kötelezet-
ellen és kérte engedjék meg, hogy a
iskolákban a magyar nyelvet kisegítő
nyelvnek használhassák.

A miniszter átiratában értesíti az
thodox izraelita hitközséget, hogy ha-
zottan ragaszkodik az összes kiadott
larendeletekhez és azt semmi körü-
nyek között sem változtatja meg.

Freund Lajos iskolaszéki elnök
mondja, hogy amikor a zsidó hitkö-
memorandumán Bukarestbe vitte, a mi-
ter a leghatározottabban megígérte. h
támogatja a hitközség kérését, éppen e
a legnagyobb meglepetéssel fogadja a
niszter kategórikus elutasító válaszát.

Néhány kisebb adminisztrációs ü-
tárgyalt le még a közgyűlés és elhatá-
ták, hogy a tárgysorozat többi pon-
egyik legközelebbi ülésen vitatják meg

Ugy értesülünk, hogy Ullmann Áb-
hám véleménye és gondolatnyilvánításá-
korlátozása címen a határozatot az oi-
országos központi választmányához m-
felebbezte. Különben legutóbbi újsá-
kében kinyilvánította már, hogy ez ódió-

Olcsóbb a liszt

Főzelékek, hüvelyesek hallatlan olcsón. — Kereskedőknek angró árak!

Elsőrangú lisztjeim árai:

1 kgr. 0. és dupla grizes . . . 9.— Lei
1 főző liszt . . . 8.—
1 keuyér liszt . . . 5.75

Glumná
Piata Unirii (Szt. László-tér)

így, mely a Fried Lázár-féle ujabbi kolozsvári pamflettel még nagyobb nevezetességre tett szert, részéről lényegileg befejeződött.

Kisfiam tankönyve

(Reflexiók a „Nagyvárad“ vasárnapi cikkére)

A Nagyvárad komoly felfigyelése, a napi gondokon túl való bátor és szinte narcos hivatásteljesítése ébren világított a vasárnap a jövő élet egyik legsúlyosabb, tragikusan sötétlő, kétségbeeső problémájára: a jövő generáció nevelés-rendszerének végzetesen téves kiinduló pontjára. Hogy az újságíró a szülő gondján keresztül látta ezt meg és egyéni sérelmet is érez benne, nem teszi kevésbé komolyra és értékesre a felszólalását. Sőt mentsége is van rá: az újságok és újságírók a tanügyi kérdésekbe jöttek, vagy nagyrítván — és akkor sem zivizesen — szólottak bele. Az egykori „Tanügyi rovat“ szürke iskolai hírek gyűjteménye volt és néha akadt benne egy-egy recenzió régi, bevált könyvek új és bővített kiadásáról.

És most az új iskolakönyvek a komoly publicistika témái és velük és miattuk országos gondok helyén kell felfigyelni:

Mint újságíró és szülő én is kétségbeesett szemlélője vagyok évek óta annak a szerencsétlenül elhibázott rendszernek, amely az egész oktatásügyet uralja s magam is kerestem a kivezető utat, amely egyként szolgálja az állam és az oktatásügy érdekeit, amely eleget tesz az állam jogos követelésének, hogy az államnyelvet tanítsák és nem teszi lehetővé az oktatást magát; amely megakadályozza mindazt, amire a jövő generációnak — az államnyelven kívül is — feltétlenül szüksége van.

Kétségtelenül igaza van cikkíró-kollegámnak abban, hogy az oktatás sikere érdekében ki kell válogatni a könyveket, sőt elsősorban azok íróit; hogy könnyed, rövid, szabatos mondatokba kell tömöríteni a tananyagot, hogy nem szabad túlterhelni egy pöttöm kis ember agyát kacskaringós körmondatokkal.

Igaza van, de igazsága csak teoretikus. És hiába fordul Pteancu vezérigazgatóhoz, aki valószínűleg sose látta az elemi népoktatásra szánt, de arra még román anyanyelvű gyerekeknél is teljesen alkalmatlan tankönyveket. Hiába követel új és jobb könyveket most, amikor az iskolák első harmadán túl vagyunk és amikor — az illetékesek legjobb szándéka esetén is — hónapokba telnek új könyvek szerkesztése, kinyomtatása és forgalomba hozatala.

Hiába minden sirám és minden újságírói és szülői keserűség, itt cselekedni kell. És pedig az iskolafenntartóknak, sőt végső szükség esetén maguknak a szülőknek. A cselekvés módja pedig:

az iskolák szüntessék be 3 hónapra az összes reál-tárgyak tanítását és az egész rendelkezésre álló idő alatt tanítsák egyedül és kizárólag az állam nyelvét, hogy azután az állam nyelvén kezdhesék meg eredményesen magánok a román nyelvnek az oktatását.

Az ugynevezett gyakorlati pedagógusok talán bizarrnak fogják találni ezt a megoldást, de más nincs.

Nekünk újságíróknak, akik a jövő gondját az egész magyar társadalom nevében viseljük és nekünk szülőknek, akik azt akarjuk, hogy gyermekeink ne csak eltöltsék az iskola éveit, hanem azok alatt a lehető legjobban fel is készüljenek ez életre, nekünk nem megoldás az, hogy az iskolafenntartó egyházak és testületek eleget tesznek az államrairónak és a rendeletek betűszerinti értelmében egészen komolyan és becsületesen bevezették és bevezetik az előírt tantárgyakra az állam nyelvét, nekünk az a kívánságunk, az a jogos és el nem kerülhető követelésünk, hogy a jövő

generációja tudja is azt, a mit a reál-tárgyakból a tanrend előír és az élet is később követelni fog.

Nemcsak azért nem lehet és nem szabad tétlenül nézni ezt a már-már megkövesedő rendszert, mert fáj látni az apró kis nebulók vergődését az előttük még ismeretlen nyelven (és rosszul is) megírt könyvek emésztetlen bemagolásában, hanem és főként azért, mert így sem az államnyelvet soha el nem sajátítják, sem pedig — ami még végzetesebb, mert pótolhatatlan — a legelemibb tudást sem alapozhatják meg.

Előttünk folyt le az iskolafenntartó egyházak és testületek harca a sérelmes rendelet visszavonásáért, a legegyszerűbb s legtermészetesebb megoldás kétségkívül ez is volna, de mert a kilátások igen sivarak és szinte egészen reménytelenek: Pató Pál-os várakozás helyett erőszakot kell tenni még az igazság-érzeten is és át kell térni a gyakorlati életnek egyedül megfelelő megoldásra.

A pedagógusok keressék és találják meg a módját ennek a megoldásnak a keresztülviteléhez, de sem a közvélemény, sem a szülők társadalma nem hajlandó tovább nézni és elnézni, hogy az iskolafenntartók eleget tesznek ugyan a tanügyi hatóságok rendeleteinek, a gyermekek éjt-napot átmagolnak és — nem tanulnak semmit.

Farágó Rezső.

Egy új, modern fényképészeti műterem

Két nap óta a Regele Ferdinand-uton, a Weiszlovics-házban levő Buday-féle vegyigyár kirakátaban művészi kivitelű fényképek kellenek fel a hozzáérők figyelmét. A fényképek a Gyulai és Gyenge fényképészeti műterem produktumai. Ez a műterem most nyílt meg a Str. Vlahuta (Szent János-utca) 35. szám alatt, a dr. Miskovszky, volt királyi ügyész házában. A cégársak mindketten előrendő fényképészek. Gyulai József előrendő külföldi műtermekben sajátította el a fényképezés művészi színvonalát és helyben is a legjobb műtermekben mint legelső fényképész dolgozott. Társas, Gyenge Rezsika szintén hívaló tehetség szakmájában, akinek ízlése és tudása a legkényesebb igényeket is kielégíti.

Az új fényképészeti műterem több szép képét a Vasárnapi Újság már is hozta illusztrációi között. Bár a legművészebb kivitelű képeket nyújtják, mégis a műterem tulajdonosi olyan szolid árakkal dolgoznak, éppen azért, hogy megkedveljék magukat, hogy méltán megérdemlik a közönség legmelegebb menő pártfogását. A felvételek sikerét az időjárás nem gátolja, mert a műterem a legmodern eszközökkel úgy a nappali, mint az esti felvételekre is van rendezve.

A legelőbban készítik a legszebb képeket és különösen mindenkinél előbban készítik a diákság Carnet igazolvány-képeit, amelyre nyomtatékosan felhívjuk a szülői figyelmét.

NŐI KABÁTOK

női ruhák, gyermekruhák, mélyen le-
szállított árban kaphatók

Modell Áruház

Str. Vlahuta (Szent János-u.) 6.

Értesítés. Értesítem a t. vevőközönséget, hogy **úvegező és képkeretezési üzletemet** a Calea Victoriei (volt Kolozvári) utcáról az **Alexandru (v. Teleky-utea) 35 alá helyeztem át.** Allandó nagy raktár külföldi képkeretlecekből és ovál keretekben — További szíves pártfogást kér

Bla u Dezső

képkeretező.

Villamos megálló,

Szerdán lesz a vendéglősök és kávéos országos kongresszusa

Hosszas előkészítő munka után szerdán országos kongresszusra gyűlnek össze Nagyváradon az ország vendéglős, kávéos és cukrász-íparosai és italmérői. Az országos kongresszus nagy jelentőségét mi sem bizonyítja jobban, mint a bukaresti vendégek névsora. A kongresszuson részt vesznek: Marzescu, Mosoiu és Chirculescu miniszterek, Petru Modileu a belügyminiszterium, Christodorescu a kereskedelmi miniszterium és a pénzügyminiszterium vezérigazgatói. Gh. Ionescu az orsz. mérő-tékhitelesítő hivatal vezérigazgatója, Stănişiu a bukaresti kereskedelmi és iparkamara vezértitkára. Gh. Enachita a Kereskedelmi Kör elnöke. A Sfatul Negustorescu és az Ugir képviselői.

Igen nagy számban fognak megjelenni a vendéglősök, kávéosok, cukrászok és italmérők az ország minden részéből.

A Kereskedelmi Csarnok felkéri az összes kereskedőket, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg a kongresszuson és üzleteiket lobogózzák fel. Az ipartestület a kongresszuson Lebovits Rudolf és Dévald titkár képviselik, de kéri az összes tagokat, jelenjenek meg teljes számban a kongresszuson.

A vendéglősök és kávéosok szindikátusa felkéri az összes vendéglősöket, kávéosokat, cukrászokat és italmérőket, hogy kivétel nélkül jelenjenek meg a kongresszuson.

Az országos egyesület elnöke Laenettey kedden délután érkezik Nagyváradra, este a Rimanóczy-étteremben vacsorázik és kéri az egyesület tagjait, hogy vegyenek részt ezen a vacsorán.

Az egyesület felkéri mindazokat, akik a kongresszus bankettjére meghívót kaptak, legkésőbb kedd délig jelentsék be a Rimanóczy-étteremben, hogy részt vesznek-e a banketten.

~~~~~

ELMÓNDÁSOK

* **A miniszterelnök és Tatarescu Nagyváradra jönnek.** Dr. Hódor Viktor prefektus, aki most érkezett haza Bukarestből, kijelentette munkatársunknak, hogy Bratianu miniszterelnöktől nyert értesülése szerint a miniszterelnök Tatarescu kisebbségi államtitkárral még e hét folyamán Nagyváradra érkezik.

* **Uj nagyváradai táblabíró.** A hivatalos lap legutóbbi száma közli, hogy a király Matei I. Dimitriut, a durostori (Dobruza) törvényszék elnökét a nagyváradai ítélőtáblához, a Kolozsvárra helyezett Petru D. Radulescu helyére, VI. rangosztályú táblabíróvá november 30-ával kinevezte.

* **Az izraelita leányárvaház f. hó 5-én,** szerdán délután 4 órakor Strada Horia (Báthori-u.) 8. szám alatti helyiségében Chanuka-ünnepélyt rendez, melyre az egy-let tagjait tisztelettel meghívja az Elnökség.

* **Kelmay Ilona hangversenye.** Az első sikerek szédülte itt kábitotta, de még se szédítette meg Kelmay Ilonát, aki egyenes uton halad egy már nagyon messze nem is lehető cél felé, hogy a legnagyobb nevek mellett írják és emlegetik. Kelmay Ilona szombat este hangversenyt adott falrengető tapsok és viharos ünneplések között. A művésznő úgy jött vissza Nagyváradra, oly diadalmasan, a hogyan csak a legnagyobbakat fogadja vissza a publikum rajongása. Schubert és Brahms számaival örökre feledhetetlent produkált.

* **A vasárnapi munkáslőadás.** A vasárnap délelőtti munkáslőadáson két mély és abszolút irodalmi értékű darabot ujtottak föl a nagyváradai színpadon. Bernhard Shaw különben ritkán adott darabla, a Sors embere került színre, mely Napoleon korában játszódik. Az éles shaw-i szatírával megkonstruált darab frappáns hatást ért el és különösen kiemelkedő volt Földes Mihály játéka, aki markáns vonásokkal alakította Napoleon alakját, ugyan csak sikere volt Huzella Irénnek és Sorinak, de különösképpen feltűnt Galambos, aki egy groteszkul megrajzolt alakot játszott meg kiváló karakterizáló képességgel. Nyiltszini tapsot is kapott. Heyersmans Mária című jól ismert és nagyszerű két felvonásosában Pogány Janka ragyogtatta sokoldalú és jellemző erejű művészetét, de igen jó volt Harsányi, Huzella és különösképpen Benes Ilona. Kisebb szerepekben jók voltak Béhr, Kertész és Vigh. Imre Sándor nagyszerű kvalitást igazolta újból a két darab stílusos rendezésével.

* **A kereskedelmi alkalmazottak estélye.** A nagyváradai kereskedelmi alkalmazottak és magántisztviselők szombaton este rendezték meg a Csarnok nagytermében műsoros estélyüket, amely úgy erkölcsi, mint anyagi tekintetben fényes sikerrel zárult. Az igen ötletesen összeállított műsor összes szereplőit számtalanszor szóltatták a lámpák elé.

* **A Csarnok a bukaresti kereskedői kongresszuson.** A Csarnok választmánya elhatározta, hogy a folyó hó 9 és 10-én Bukarestben tartandó kereskedői kongresszuson részt vesz. A résztvevők 75 százalékos menetdíjkedvezményt élveznek. Igazolványok a Csarnok titkári hivatalában kaphatók.

* **Eljegyzés.** Oláh György nevelt leányát, Bezdan Erzsikét eljegyezte Bodnár Gyula borkereskedő.

* **Tessitori Nóra estélye.** Megemlékeztünk már róla, hogy e hó 12-én, szerdán este a Katholikus Kör nagytermében minden jel szerint teljes sikerű, igazi művészi élményt jelentő estét rendez Petőfi, Ady, Babits Mihály, majd erdélyi költők műveiből és válogatott székely népballadákból Tessitori Nóra, a kivételes tehetségű előadóművésznő. Tessitori Nóra rövid idő alatt olyan nevet, elismerést vívott ki magának páratlan művészetével, mely messzi tuleseng az erdélyi relációkon. Kolozsvári temesvári, marosvásárhelyi és számtalan erdélyi nagyvárosban zsufolt házak előtt

tartott estélyei után legutóbb meghívást kapott Budapestre is, hogy ott az erdélyi költők poézisát ismertesse. A fényesnek ígérkező estély iránt máris páratlan érdeklődés mutatkozik. Jegyek a Hegedüs Hirlapírodában és a Központi Jegyirodában már most kaphatók.

* **A Biharmegyei Népbank cégbejegyzése.** A pénzügyminisztérium mellett működő gazdasági bizottság engedélye alapján a nagyváradai törvényszék bejegyezte a Keleti Bank és a Belényesi Népbank fúzióját 10.000.000 lei alaptőkével s így az intézet folyó évi december 1-től kezdődőleg működését Biharmegyei Népbank névvel folytatja.

* **A tőzsdei tudósítás** lapunk tizenegyedik oldalán található.

* **KERTÉSZ Str. Rimanóczy-utcai** szövet, posztó, selyem és vászonüzlete utólérhetetlen olcsó áraival. A cég kizárólag elsőrendű, megbízható árukat hoz forgalomba.

* **Chanuka-ünnepély a Kereskedelmi Csarnokban.** Csütörtökön, 6-án este fél 9 órakor lesz megtartva a „Zeiré Mizrachí“ agilis rendezésében a legkényesebb izlésnek is megfelelő Chanuka-estély. Hivatásos művészek fogják emelni az est nívóját. Sikerült megnyerni V. Pollermann Aranka hegedűművésznőt, aki reperteorjába vette Mendelschön csodaszép koncertjét, Wieniawski: Valse Capriccióját stb. Márkus Gyula a Városi Színház szép hangú baritonistája Heine: Belsatzar-ját, Mozart: Zauberszlótját fogja énekelni. A változatos műsor felöleli a zsidó irodalom legjobbait. Bialik, Morris Rosenfeld, Juda Halévé stb., akiktől műkedvelők fognak egyes szavakat előadni. Zsidó népdalokat Lieberman és Silber fognak énekelni, zongorakísérettel Vomácska József zenetanár látja el. Jegyeket a Metropolitertemben és Rosenzweig divatüzletében (Hegedüs mellett) lehet előre megváltani.

* **Helyreigazítás.** Vasárnapi számunkban tördelési hiba következtében a Heisler Ignác Szállitmányozási R.T. közleménye fölé téves cím került. Nehogy a Heisler Ignác Szállitmányozási R.T. közlései ebből kifolyólag céljukat tévesszék, újból kénytelenek vagyunk közölni, hogy a Heisler Ignác Szállitmányozási R.T. wieni házának új címe: Wien, IV. Schwarzenbergplatz 12. Telefon: 51.392. és hogy a wieni ház által bevezetett gyűjtővagnok a szállitatók épen olyan megelégedésére szolgálnak, mint a Budapestről és Szegedről régen működő hasonló iáratok.

* **Halálozás.** Bolgárfalvi dr. SebeSSI Miklós, Udvarhelyvármegye tb. főszolgabírája 30 éves korában Székelyudvarhelyt nov. hó 24-én meghalt. Halálát édesanyja, özv. Bolgárfalvi SebeSSI Béláné, neje, kis leánya és kiterjedt rokonság gyászolja.

Özv. Kakas Mihályné sz. szentmiklósi Kiss Mária f. hó 2-án reggel elhalt. Temetése 3-án 4. u. fél 4 órakor volt. Az elhunytban Kakas István ny. postafőpénztárnok édesanyját, ifj. Kakas István városi adóhivatali főnök nagyanyját gyászolja.

* **Adakozás.** Az izr. nőegylet leányárvaházának adakoztak: Farkasné Silberstein Zelma szülei Silberstein Viktor és neje Deutsch Berta emlékére létesítendő ágyalapítvány 6000 lei, Büchler Mártonné 100 lei és Weisz Géjáné 100 lei. Az „Agg-nők Otthona“ részére Boros Jenőné 150 lei, Fon Dezső, Vajda Sándor édesanyja halála alkalmából 100 lei. Természetbeni adományokat küldtek László Mártonné, Lichtmann Miksáné és Komlós Testvérek. Az összes adományokat hálásan köszöni az Elnökség.

* **A téli tanfolyam** Alföldy László és neje tánciskolájában Beöthy Ödön-utca 2. sz. december hó 4-én, kedden kezdődik meg.

* **Esernyőket legolcsóbban** Blumnál.

* **Eladók egy** szürke női és leányka köpeny, 2 pár 38-as félcipő, férfi sárcipő, alig használtak. Cím Hegedüs Hirlapíroda.

* **Elveszett a Gojdu (Beöthy Ödön)** utcában egy bórretikül, melyben egy zseb kendő és kulcs volt. Kéri a bécülete megtalálót, juttassa el Veisz Jenő főként lakására Vlahuta (Szent János) utca 40.

* **Kedvező alkalom** olcsó öltözködés re!! Mint minden évben, ez idén is nagy meglepetést kelt Székely Avram Jancsi (Kossuth) utca 5. sz. alatti posztóáruház nagy karácsonyi vására. Különös tekintettel a nagy pénzhiányra, e hó 25-ig kabá és öltönyt szövet raktári készletét 10 százalékos engedménnyel árusítja. Hogy az nem üres reklám, minden egyes vevő meggyőződhet róla, hogy az előírt szigorú szabott árakból részesül fenti kedvezményben.

* **Diszített bórkalap 150 lei a „Ritában.”**

* **Érkeztek modern sztorok és ágyte ritók, horgolt és kötött motirok, tenerip csillagok, diványpárnák, mélyen leszállított árban árusítom:** Weinbergerné Str. Moncusterie (Zárda-utca) 1. Népkonyhával szemben.

* **Kirándulásnál** nélkülözhetetlen a Diana sósborsesz, izmaink legjobb ápolója. Ugyeljünk a Diana névre.

* **„RITA”** kalapjai a legszebbek, Teleki-utca 2.

* **Legszolidabb napiáron! készítek és javítok minden fémipari munkát. Manometer! mérlegsúlyokat és mindennemű mérő műszert hitelesen javítok. Telefon-felszerelést és elektromos berendezést a legolcsóbb árban vállalom. Uj manometer raktáron. Rajz Andor elektro és precízió mechanikus. Str. Cosbuc (Szalárdi-u.) 9 szám, (Rosenzweig-palota.)**

LEGUJABB

Zsidó diákok az olasz egyetemeken

Budapestről jelentik: Hevesi Simon budapesti főrabbi harmincéves jubileumán bejelentették, hogy Mussolini megengedte a magyar zsidó diákoknak az olasz egyetemeken való felvételt. Tandíjmentességet és ösztöndíjat kapnak. Castagneto hebecs olasz követ üdvözölte a jubiláns főrabbit.

A Ruhr-kérdés a jóvátételi bizottság előtt

Berlin jelentése k szerint a jóvátételi bizottság tegnapi ülésén szóba került a Ruhr-megszállással kapcsolatos politikai iréletek ügye. A bizottság elhatározta, hogy a német politikai fogívek adának be kegyelmi kérvényt a francia hatóságokhoz. Ezt az akciót a franciák kezdték és előre jelzik, hogy a kérvényeket figyelembe fogják venni.

A Newyork Herald jelenti Washingtonból, hogy Amerika nem hajlandó részt venni a szkaenói bizottságban, mert az Egyesült Államok kormánya nem írta alá a versaillesi szerződést

MOZI

— Az Apolló mozi világláger filmje, a Böles Náthán még csak két napig ma, kedden és holnap, szerdán látható. A monumentális film felülmúlja az összes ezideig látott filmeket. Ma, kedden az előadások 5. 7 és 9 órakor kezdődnek.

— Ma utoljára látható a Dorian Film-színházban az „Ilyenek a férfiak” című monumentális történelmi vígjáték. A bemutatkozó előadásokon nagy sikert aratott szenzációs darabot Georg Jacobi, a „Névtelen ember” rendezője vitte filmre. A főszerepeket az utólérhetetlen Harry Liedtke, Paul Heidemann és Jacob Tiekke alakítják. A hat felvonásos Dorian-sláger ma, kedden utoljára látható az 5. 7 és 9 óras előadásokon.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Kedd d. u.: Cigányszeretem, olcsó helyárrakkal.
 Kedd este: Román előadás.
 Szerda d. u.: Sulamith, olcsó helyárrakkal.
 Szerda este: Román előadás.
 Csütörtök d. u.: Mikulás nap, gyermekek előadás, olcsó helyárrakkal.
 Csütörtök este: Cyrano de Bergerac, A) bérlet 5. szám.
 Péntek este: Tangókirálynő, újdonság harmadik, B) bérlet 46. szám.
 Szombat d. u.: Obsitos, olcsó helyárrakkal.
 Szombat este: Cyrano de Bergerac, bérleten.
 Vasárnap d. u.: Marinka táncosnő, mérsékelt árakkal.
 Vasárnap este: Bajadér, bérleten kívül.
 Hétfő: Ripp van Winkle, A) bérlet 47. szám.

Tangókirálynő

(Lehár operettbemutató.)

Az operettől nem sokat lehet beszélni. Az ugye-zett jó operett, mely megerőltetetten igyekszik át-munkálni az operett szokvány mesyéin. A férj jelen és mindenben a feleségét nem ismeri fel, aki tengerentúli. Teljesen új táncosnő képében jelenik meg előtte, miután berendezés és hű feleség korában férje valaki ilyenre ágyott. Temperamentumos, híres nőre, megúván ázaslet káposztáscvekkerli kosztját. Természe-ge hogy a fel nem ismert szénfekete spanyolnő, nek kékbe játszik a haja, egy szempillantással zaszterzi azt, amit a szőke hű feleség elvesztett, ebbantja a férj kialvó szívét.

Eddig van és egész jól van eddig. E kitűnő színpadkép tölti ki a közöket, vidám bohóságok, kényed, bár népszerűsége alig alkalmas műdalok, kök és egy mély hurokra hangszerelt izgalmasan sp tangó s úgy érezzük, hogy az egész darab erre a egyetlen tangóra épült. A rendező különös fi-elmét összpontosította ide, sejtő sötétben és lila ktusok közt három pár járja el igen ügyesen az ki táncot.

A Tangókirálynő három színészi alakítása az, nyekről érdemszerint hosszabban kellene megem-ezni. Zilahy Irén zsenije egyre kétségbevonha-ianabbul bontogatja egy nagy színésznő szár-ját. Biller Irénre emlékeztet sikereiben. Úditó alsága s minden testi kvalitáson túl, tudatossá ó ösztönös színészi érzéke lendíti át, úgy érez-z, közeljövőben a vidéki kereteken. Meglepetést tett Biczó Margit a címszerepben, aki ebben megnehezebb szerepében volt a szezon folyamán a tüköletesebb. Eleven spanyolmenyecske, hamis sivak, pókok, de főleg hamis hangok nélkül. Egy kedezés is történt: Békéssy József alakított y bonvivant szerepet s ez az igazgatóság részéről anyagolt színész oly kvalitásokkal állott a ri-dák elé, melyek kényszerülten — és elég kár, — tve maradtak eddig. Hatalmas sikere volt. A da-többi szereplői élükön Borovszkyval, aki legfőbb operettszínész, a mindig közvetlen és ves Misogával segítették elő a Lehár-ope-t őszinte sikerét. Kisebb szerepében Madas nyu-jt derűt és említést érdemel Vigh s a már ien-bb említett tangótáncos párok. A zenekar kitűnő munkát végzett s a betanítás érdeme Szathmáry nagyé. (bl.)

— Tangókirálynő. Szombat este mutatta be zinte és meleg siker mellett a színház Lehár ngókirálynő című gyönyörű táncos új operetté-t, melyet pénteken este B) bérletben fognak adni héten. Főszerepeit e nagyszerű operettnek min- alkalommal Biczó, Zilahy, Borovszky, Misoga, kési, Madas, Vigh játszák. A zenekart Szathmári nagy vezényli.

— Cyrano de Bergerac. Rostand e legszebb és gértékesebb 5 felvonásos színművét eleveníti fel aínház csütörtökön este A) bérletben. A társulat rámai erői lelkes szeretettel készülnek e hatalmas műre, mely tökéletes szereposztásánál fogva is az ei szezon egyik legértékesebb drámai előadása sz. Jósika Mici játsza Roksan szerepét, akinek s lesz összes szerepei közül a legnagyobb ala-tása, toaletti pedig feltűnést fognak kelteni. Cy-onót Tóth Elek játsza, az ő Cyranoját eddig is int tökéletes művészi alakítást emlegetik. Chris-ant Földes fogja játszani. A többi szerepeket is a rsulat legjobb erői játszák. Cyrano e héten még

szombaton este lesz bérleten kívül a színház mű-során.

— Mikulás-délután. Olcsó helyárrak mellett csütörtökön délután gyermekkabare lesz a színházban, mely alkalommal több tréfa, tánc, apróság fogja szórakoztatni úgy a kicsinyeket, mint a nagyokat. A gyermekkabare kimagasló számai: „Mit hozott a Mikulás Daninak”, Dani-Dini párba, Dani bevonu-lása a színpadra lóháton. Ezenkívül Pintér Böske és Zilahy Irén táncai és dalai teszik érdekessé és vál-tozatossá a csütörtök délutáni nagyszerű műsort.

— Obsitos és Marinka táncosnő. Szombaton dél-után olcsó helyárrakkal az Obsitos, egy kedves, ro-mantikus operettet lesz a színház műsorán, melynek főszerepeit Benes, Pogány, Zilahy, Kertész, Bo-rovsky, Galambos, Misoga, Madas, Sorr játszák. Vasárnap délután mérsékelt helyárrakkal a Marinka táncosnő lesz a színház műsorán az eddigi szerep-osztásban.

Jumper fonalak

minden színben, harisnyók, keztyűk, svt-terek, trikók, zsebkendők, szabó kellékek, csipke kű. öntegességek, bokavédők és ernyők mélyen leszállított árban kaphatók

Altmann és Reich

cégnél Piata Unirii és Strada Nicolae Jorga sarok.
 (volt Szent László-tér és Zöldfa-utca sarok)

Olcsó karácsonyi vásár

Próbálja meg, nem bánja meg!

ha ruháját **DAVID és KOHN** uri szabóknál, Str. Alexandri (Teleki-u.) 4. szám alatt készített legizlésebb kivitelben, az alanti árak mellett:

Árjegyzék:

Zakó öltöny	800 Lei
Felöltő Raglán Ulszter	700 Lei
Téli kabát sima	800 Lei
Téli kabát Hamilton v. Lord	900 Lei

Estélyi ruhák jutányos árban, a legszebb kivitelben

Újdonság, ami még eddig nem volt

Kötött bluzok, kabátok, gyerek kötött dolgok, férfi ingek, nyakkendők és divat ernyők nagy választékban és olcsó árban **Molnárnál.** kaphatók

Legfinomabb új

Delavare bor

kimérését ismét megkezdtem, literenként 16 lei.

GOLDFÉDER JÓZSEF

Piata Regina Maria — (volt Bémer-tér)

Árjegyzék.

Alanti olcsó készülnék mérot után árák szerint a kiválószott divatszalon szerint minden igénye-terfűlőltönyökraglán átmeneti- és téli kabátok

Gergely Gyula úri szabóságában

Bulew. Regele Ferdinand 55. sz. alatt.

1. Fekete st. szürke barna és egyéb színű félgyapju erős anyagból sacco öltöny méret nagysága szerint ... Lei 1850-től 1980-ig
2. Sima és különböző színekben, tisztá gyapju anyagból sacco öltöny, méret nagysága szerint Lei 2200-tól 2350-ig
3. Divat színekben, 1-a gyapju anyagból sacco öltöny, méret nagysága szerint ... Lei 2780-tól 2930-ig
4. Különböző kiűnő kiűföldi divat anyagból sacco öltöny, méret nagysága szerint ... Lei 3280-tól 3560-ig
5. Átmeneti, raglán és télikabátok 1750 Ltól feljebb
6. Egész finom anyagból salon vagy különleges darabok megegyezett árban készülnék!

A SZERENCSE

Iris: Zombory Jenő

62

— Ha ön tudná mennyire szeretem, nem beszélne így velem. Én csak az ön javát akarom, Képzelve csak el, ha ez a házasság szerencsétlen lenne, milyen szemrehányást tenné ön nekem, hogy ilyen könnyelműen beleegyeztem.

— Volna-e olyan eset, amely mellett megadná a hozzájárulást?

— Ilyen esetet nem tudok, ha csak nem egyenrangú önnel. Legalább gróf lenne.

A nagy vagyona nem egyenrangusítja őt?

— Tudja-e ön, hogy mennyi a vagyona annak az urnak?

— Nem tudom, őszintén szólva, nem is érdekelt, csak azt látom, hogy jóval több, mint amennyire szüksége van. Ha valakinek Párisban, Londonban, Berlinben és minden nagy városban saját palotája áll rendelkezésére, annak több vagyona kell legyen, mint Hollsteinnak.

— Nehezen szánnám reá magam, hogy megengedjem, hogy ön rangján aluli házasságot kössön, legyen az bármilyen gazdag, de mert ígéretet tettem önnek, hogy beszéllek vele, addig felfüggesztem a további tárgyalásokat. Várjunk holnapig. Ön pedig ígérje meg, hogy semmi bolondságot nem fog elkövetni még akkor sem, ha megtagadná a beleegyezésemet, viszont én ígéretet teszek, hogy nem fogom semmiféle házasságra kényszeríteni, csak valamilyen botrányt ne zudítson a fejemre.

— Ha te apa nem kényszerítess semmilyen más házasságra, én se fogok semmi bolondságot elkövetni, márt csak azért sem, mert remélem, hogy előbb-utóbb még is beleegyezel és jobb szeretem ha békességben élünk egymással, mintha haragot tartanánk.

— Tehát megegyeztünk. Most pedig menjen pihenni, mert fáradt lehet a hosszú uttól.

Oh nagyon kényelmesen utaztunk. Szalonkocsika utaztunk St. Mórítztól Berlinig. Mórítzfalvy felajánlotta kocsiját én pedig elfogadtam Sperberg bárónő tiltakozása dacára. Mikor oda mentünk már akkor is vele mentünk egy szalonkocsiban. Halleban megsajnálta minket és bemutatkozott. Bizony ha ő nincs, nagyon kényelmetlenül utaztunk volna.

— Ön rettenetes egy leánv Erzsébet emberekkel ismeretséget kötni vasuton, hisz ezt még a jobb polgári osztály se teszi. Igazán nem tudom, honnan szedi ön ezeket a szokásokat. Ugyan mondia, hogy tehetett ilyet?

— Oh egyszerű a magyarázata ennek. Már akkor megtetszett nekem.

— Félek, hogy ön még igen sok fájdalmat és keserűséget fog okozni makacsságával.

— Ha beleegyezel házasságunkba, ígérem, hogy soha semmiféle keserűséget nem fogok okozni neked. György megosztja veled a vagyonát, nem leszel kénytelen takarékoskodni, úgy élsz mint hajdan, mikor még uralkodó voltál.

— Nézze Erzsébet, igaz, hogy az Anthaliakra ugyancsak reá fér egy kis iómód, de azért azt se bánám, ha szegény ember is az illető, csak rangunkbeli lenne.

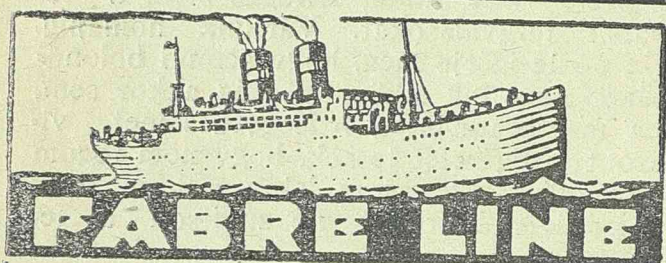
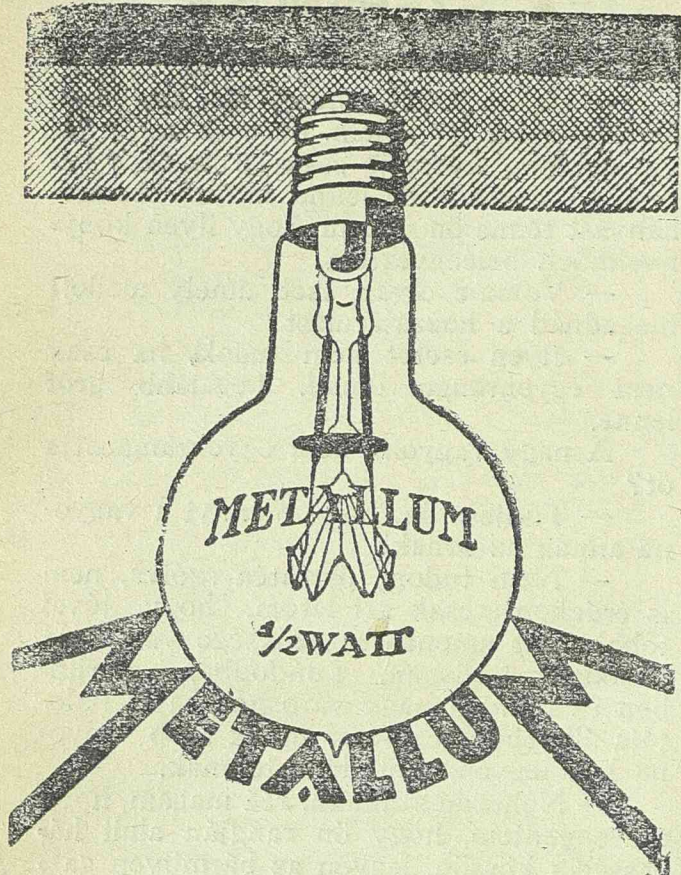
— Oh apa, rangunkbeli egy se olyan tökéletes ember mint ő.

Nagyon kemény fejű ember apa. Ha valamire azt mondja, hogy nem, abból egy hajszálnyit sem enged. Még akkor sem, ha meg van győződve, hogy nincs igaza. Ebben a tekintetben igazi karakter. Most mégis kíváncsi vagyok, melvik lesz a győztes? Az előjelekből ítélve én. Apa máris nagyon engedelkeny lett, amikor látta, hogy milyen határozottan beszéltem.

Holnap megtudom mit határozott apa. Biztos vagyok benne, hogy ellenkezni fog, de a végső győzelem mégis az enyém kell, hogy legyen.

(Folyt. köv.)

FRANCIA HAJÓZÁSI TÁRSASÁG

Direkt vonalak átszállás nélkül:

CONSTANȚA direkt NEW-YORK

CONSTANȚA-JAFFA-MARSEILLE

CONSTANȚA tranzit CANADA

CONSTANȚA DÉL-AMERIKA

Felvilágosításokért és jegyek iránt lehet érdeklődni:

„SARNIA” Pasagiul Comoedia, BUKAREST,
és „RECLAMA” CLUJ.

Kárpitos

munkákat elsőrendű
kivitelben készít:

VIDÁLI MANÓ

Str. Postei (Uri-u.) 2.
Bulev. (Rákóczi-ut) 6.Str. Rimanóczyi-u. 4. sz. a. az
„Eldorádó” áruházNői fehérneműek, harisnyák, soknik, jum-
per pamut, szabó kellékek és kézmunka-
anyagok legolcsóbb bevásárlási forrása.

Előnyös vétel folytán

egy híres gyűjteményt szereztem
meg, melyből antik szék-
tárcák, a legszebb márkás
porcellánok, porzsasző-
nyegek és régiségek le-
szállított árban kaphatók.

Sternberg I.

Piata Unirii (Szt. László-tér) 2. Telefon 13.45

COINTREAU

TRIPLE-SEC

Eladó Csengeri-utcán modern n. gyszobás, fürdőszobás, parkettes uri magánház szép pincével mellette levő nagytelkes régi házzal együtt nagyon olcsón megkapható. Jelenleg nem beköltözhető. Eladó több elfoglalható magánház, kiűnő karban levő szőlők és szántóföldek. Központban egyemeletes bérház üzlethelyiségekkel, szép lakásokkal eladó kedvező feltételekkel hűtszázézer leier

KORTSMÁROS LÁSZLÓ
Str. I. C. Bratianu (Szaniszló-u.) 22.

Délutáni és estélyi ruhák

Bundák

Fehérneműek

Szőrmék

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig

Holzer

divatházában

Budapest, IV. Kosuth Lejos-...

Aszódinál Sas-palota

Tavalyi tearum tovább is literje 26 I

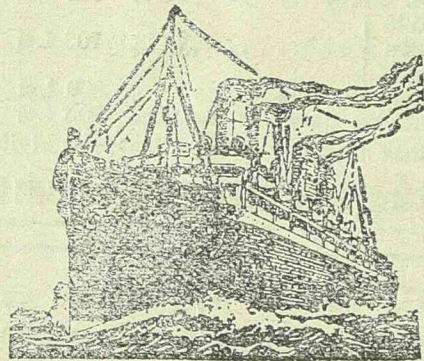
Helybeli és vidéki na-
ságos asszonyaim
meghívom vásárlás-
Tiszán kezelt fűsz-
árak, cukorkák, csok-
ládák, kávék, teák,
körök, gyógy keny-
gyógy borok, sajt, v-
liptói turó, estélyi
a legfinomabb ös-
állítású csemegék pe-
gök, tea kenyerek
korka osztályom külf-
szemben. — Olcsó árak. — Pontos kiszolgálás

legességei Dorian Filmszínház (paszáz) följáratán

Norddeutscher Lloyd

F. MISSLER

BRÉMA-AMERIKA.

Az utazást teljesen újáépített hajóinkkal tesszük le-
hetővé, melyeken a harmadosztály is elegánsan be-
rendezett kabinokból áll 2 és 4 személy számára.
Elsőrangú német konyha. :-: A hajókon magyarul
és németül beszélnek. :-: Díjtalan tájékoztatás:

NORDDEUTSCHER LLOYD

nagyromániai vezérképvislete:

BUCURESTI, Calea Grivitei 130. B. J. árat Polizu-utca sarkán (Bratu-szá-
loda alatt) és ennek fiókjai:

ORADEA-MARE, Bulevardul Regele Ferdinand No. 4.

Telefon: 8-25, 9-38. (A hivatalos menetjegykönyvben) Sörgőzcsim: Menetjegyre da.

Ugyanott vasúti jegyek kiadása úgy a bel-, mint a külföld minden állomására.

TIMISOARA,

„Korona Szálloda” vasúttal szemben.

CERNAUTI,

Kochanovszki-Gasse 3. (Botiniceanu házba)

Minden felvilágosítás díjtalan.

Helyben mint vidékre jömegjelenésű és garantiával bíró urak és hölgyek,

utazónak felvételnek

COMMERCIA kereskedelmi rt. bőruha üzemi osztálya

városi iroda Str. Mészáros-utca 6. szám I-ső emelet.

LEGJOBB

ZSEBLÁMPA

DURAA

GYÁR TEMESVÁR

Rador 420.

123. december 4.

A szegény gyermekek karácsonya

A Gyermekbarát akciója

A Gyermekbarát Egyesület, amely harminc-ár év óta viseli szíven a szegény gyermekek gondját, vasárnap délelőtti a városházán, időről Armin elnöke alatt a városházán, a városházán tartott. Az elnök örömmel jelentette, hogy a választmány női tagjainak, köztük Reismann Mórának oda-átadására karácsonyra háromszáz pár cipő, ruháneműt gyűjtött össze, melyet a városházán (Teleky) Aleksandru-utca 13. alatt, december 23-án d. u. 2 órakor a kórosházán a szegény gyermekek között. A városházán, hogy a Napköziházon január 2-án megkezdje működését, a gyermekek ellátása biztosítva van. Ki-állították, hogy december 15-16-án tea-rendeznek a Gyermekbarát javára s a városházán elnökétől dr. Olasz Bélá-ától, rendezőjét pedig dr. Verzár Istvántól állították meg.

A város támogatásai

enyit kapnak az egyesületek, az isko- a színház — Tárgyalják a költség- vetést

nitóképzők, internátusok ma is annyi államsegélyt kapnak Bukaresttől leiben, mint amennyit a magyar kormánytól kaptak békekoronában

De je u tanácsos javaslatára a tanács elhatározta, hogy az összes görög keleti és görög katolikus és állami iskoláknak könyv, tanulmányi, internátusi és ruha- segélyképpen évi fél millió leit állít be a költségvetés kiadási oldalára.

A színházépület karbantartására és re- noválására 200.000 leit szavazott meg a ta- nács. Ebből az összegből egy cigarettázó- fülkét építenek be a foyerbe. A vendég ro- mán társulatok támogatására százezer lei jut, míg egy állandó román színtársulat megalakításának előmozdítására a jövő év- ben ötszázezer leit tartalékol a város.

Ügyvédi kör alakul Nagyváradon

Vasárnap érkezett Nagyváradra Dob rescu Dem ügyvéd, a romániai ügyvédi szövetség elnöke, akinek nagyváradai szereplése az ügyvédkongresszuson nagy szimpátiát vál- tott ki. Felkereste dr. Kiss Döme szená- tor, a nagyváradai ügyvédi kamara dékánját s közölte vele, hogy az egész országban meg- kezd az ügyvédi körök alakítására vonatkozó munkálatokat, amelyek az ügyvédség tudomá- nyos továbbképzésének s társadalmi életének szervei lesznek. A tervet megnyerte Kiss Döme dr. tetszését s javaslatára a kisebbségi ügyvédek keresték fel előszörban.

Dr. Thury Kálmán kamarai elnök, dr. Ney Pál főtitkár, dr. Percei Adolf, dr. Fehér Adolf a tervet meg hallgatták s tárgyalás alapjait elfogadták. Tegnap dr. Lazar Aurélt keresték fel a dékánok s azután Dob rescu Dem elutazott Nagyváradról.

Tőzsdei jelentések

Zürich, december 3. Nyitás: Berlin 12 0/2, Newyork 573, London 2489 fél, Páris 3091, Prága 1670, Budapest 0.0302 fél, Bukarest 285, Bécs 0.0080.

Bukarest, december 3. Zárlat. De- vizák: Páris 1065, London 870, Newyork 201, Róma 872, Zürich 36, Bécs 28 fél, Prá- ga 588, Budapest 115.

Valuták: Font 890—899, frank 1160—1170, svájci 37—37 fél, lira 910—920, dinár 225—280, dollár 206—207, osztrák 29—30, magyar 80—90, szokol 600—610.

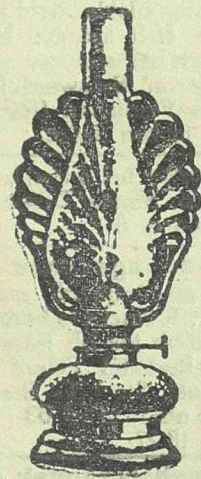
Zürich, december 3. Zárlat: Berlin 110, Amsterdam 217'60, Newyork 573 egy- negyed, London 2493, Páris 3105, Milánó 2487 fél, Prága 1670, Budapest 0.0300, Bel- rgád 645, Bukarest —, Bécs 0.0081.

Budapest, december 3. A hétfői értékpapírtőzsde hivatalos záratai: Angol- Magy. —, Hazai b. 285, Magy. II. 672, Le-

szám 120, Olaszb. 53, Osztr. H. 170, Salgó 692, Rima 125, Közuti 41, Déli 117, Államv. 445, Basny. Ag. 56, Földhitelb. 330, Hermes 96, Ingatlanb. 345, Forgalmib. 83, Keresk. H. 31, Mercur 25 fél, Keresk. b. 1415, Bely. tak. 42, Egy. Bpest főv. 257, Magy. Ált. tak. 180, Pesti Hazai Első 4800, Borsod-Misk. 113, Concordia 88, Első bp. gőz 233, Gi- zeila 65, Hangária gőzm. 118, Viktória 480, Beocsini 1250, Borsodi szén 330, Szászvári 410, Kohó 600, Drasche 380, Magnezit 3500, M. Ált. Kőszén 2840, Újlaki 280, Urikányi 1800, Globus 75, Csáky 30, Fegyver 1645, Ganz-Danub. 5645, Ganz-Vill. 2600, Győr- ffy-Wolf 158, Hoffher 215, Láng 175, Lip- tak 23 fél, Rössemann 62, Schlick 120, Schuller 43, Teudloff 115, Wörner 24, Osz- trák légsz. 770, Baróti szesz 16 fél, Boni 103, Danica 135, Égész 44, Izzó 750, Papir- ipar 54, Flóra 233, Goldberger 108, Hungá- ria műtr. 24'5, Karton 112, Klotild 100, Cukoripar 3775, Lámpa 278, Österm. 270, Ruggyanta 170, Vasuti forg. 210, Mezög. ipar 668, Ocean 43, Olajipar 82, Phöbus 51, Villányi p. 80, Zagyva-pálfalvai 59, Ált. fp. Mercur 13.250, Egy. fa 32, Guttman 710, Lignum-Tröst 116, Malomsoky 15, Neu- schloss-LLichtig 13.900, Uj Ofa 646, Szla- vona 85, Union d. Usines 2375, Zabolai 156, Zenta és rosk. 190, Adria 580, Atlantica 62 fél, Levante 1060, Trust 121.

Budapest, december 3. Termény- tőzsde Budapesti buza 111, tiszavidéki 105 —107, dunántúli 103—106, nyíresi 102—103, budapesti rozs 81—81 fél, dunántúli 74—75, pestmegyei 72, ujtengeri dunántúli 74 —76, dunántúli zab 72, budapesti 80, buda- pesti köles 85 fél, repce ab állomás 180, budapesti 200—200 fél prompt, korpá 43 fél ezer korona.

Üvegkereskedők

A közelgő lámpa sai- son alkalmával aján- lunk raktárról bármi- lyen nagy tételben falli, függő és asztali lám- pákat, lámpasírokat, lámpabelet, kézilámpá- sokat, lámpaalkatrésze- ket, opál és kupola- ernyőket.

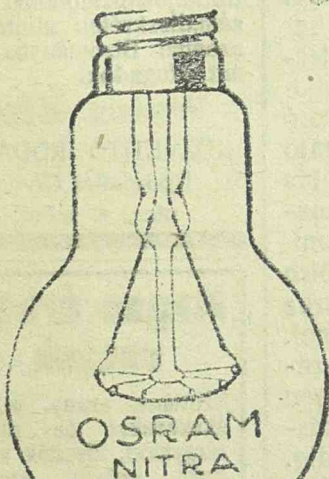
Árunk a legver- sonyképosebbek

Kérjen árajánlatot!

Komlós Testvérek

üveg és porcellán áruháza

Oradea-Mare (Nagyvárad) Nicolae Jorga (Zöldfa)-utca 13. Telefon 372.

OSRAM
NITRA

OSRAM
NITRA

Ha jó
világítást
akar, ne
sajnálja a
költséget

OSRAM

felirást kell avillanykörtén látnunk

A legkisebb hirdetés ára 20 lei

A NAGYVÁRAD APRÓHÍRDETÉSEI

Egy sorban
vostag betű

Magas kaloriájú

**lupényi kőszén, kokszt,
sziléziai szalon szén és
speciális mosott kővacszenet**

valamint belföldi

közép kaloriájú szeneket

azonnal szállít üzemek és szénnagykereskedők részére

FERROCARBON

Szénkereskedelmi Társaság

Telefonsz. 9. **TIMISOARA** Agrár-palota
sziléziai és belföldi bányák kizárólagos képviselői.Fiók: CLUJ
Calea Regele Ferdinand 70.Expozitúra:
Petrosani, Kattowitz.

Oktatás

Született angol hölgy
órát ad. Cím Str. Reg.
Ferdinand (Rákóczi-ut) 47.
618

Hegedű-órát adok akadémiai módszerrel. Amigo Anna, Str. Mar. (Lázár Vilmos u.) 8. 642

Korepetálásra gyermekeket vagy irodában állást elvételek. Szilég utca 18. tanítónő. 681

LAKÁS

Üzlethelység egy szobával Calea Victoriei (Kolosvári u.) 144 kiadó. 682

Calea Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 2 parkett szoba, előszoba, jürdő szoba és inas-szobából álló, 10 évi bérmentes lakás, szolgalmi jog eladó. Értékezhetsen Feldmann Armin Regina Mária (Bémer-tér) 3. délelőtt 10-12 között. 680H

Alkalmazás

Lapkihordó asszonyt azonnal keresünk. Jelentkezni Str. Pincul Carol (Szilégi Derső u.) 6 a kiadóba. 647

Intelligens német kisasszony egy kisbb vagy nagyobb gyermekhez ajánlkozik. Címét a Hegedűs Hirlapirodába kér. 657H

Magános urinőnél keres házvezetőnőit és intelligens urinőt, főzést és más munkát is vállal. Nem nagy fizetésre, mint családlátás bányaműködéséért. Cimeket a kiadóba. 673

Kezdő irodai kisasszony, aki gyors és gépirásban gyakorlott, azonnal felvétetik. — Írásbeli ajánlatok. „Kezdő” jelígre a Hegedűs Hirlapirodába küldendők. 676

Szobaleány és szakácsnő felvétetik. — Rothbart Ede, Rimanóci u. 3. 683

Perfekt magyar német gyors és gépiró könyvelő azonnal állást keres. — Cím a kiadóhivatalba. 678

Gipszöntő segéd hozzászabó, elandó munkára keresetlik. (Temesvár) Timisoara Emmanus u. 7. Ötvös. Ugyanott 10-14 évig fiút örökbe fogadok. 679

Perfect gép- és gyorsíró, aki a könyvelésben is járatos, keres kereskedelmi iroda. Németül tudók előnyben. A náluk igények megjelölésével „Munkaerő” jelígre a kiadóhivatalhoz. 684H

Adás-vétel

Eladó abroszok szalvétákkal, selyem batik, kicsi és nagy lámpaernyők, rózsaszín selyem vatta poplan, ebédli perzsa kisebb perzsa és szirma szőnyegek, képek, indiai ezüst szál, fehér és fekete kőcsig, török szál, sines kötött abrosz, perzsa divány párna, silskin rövid kabát egy férfi szörme bunda nutria béléssel és silskin gallérral. Bulewardul Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) jobbra Szász. 247

Opozon béléssel új bekecs eladó. Strada Tabacilor Timár u. 8. 430

Eladó ingatlanok, 3 földűri magánház, 5 magánház, 5 emeletes bérpalota és több kisebb házak. — Értékezhetsen Feledi Sándornál, Str. I. C. Bratianu (Szaniszló-utca) 63. Telefon 16 27. 49

Irodahelyiségek alkalmas 2 parkett szoba uivárosban a központban 30.000 leiert átadó. Reflektánsok levélben. „Havi 4000 lei” jelígre írjanak a Hegedűs Hirlapirodába. 638

Használt fekete női átmeneti kabát, fekete férfi téli kabát, egy sötétkék férfi öltöny, továbbá lányka ruhák (12-13 éves), cipők és 37-es spangnis kivágott fekete lakcipő jutányosan eladó. Strada Cuza Voda (Szacsavay-u.) 19. sz. 19.

Eladó 12 személyes ezüst étkező evőeszköz, 116 darabból. Cím Bul. Regele Ferd. (Rákóczi ut) 30. — jobbra. Szász. 227H

16 éves
praxissal bíróbiztosítási
befizetése

önálló mérlegképes adminisztrátor állást keres esetleg más szakmában is. Cím a kiadóban.

Str. Berkovits Ferenc-ut 64. számú négy szobás magánház, istálló, kocsiszinnel, esetleg azonnal elfoglalható, kedvező feltételek mellett eladó. 617H

Veszek egy vadászfegyvert kaks nélküli ejektoros 16-os vagy 20 as cal. Molnár, Str. Sft. Ladislau (Körös u.) 28. sz. 623

Nagyon szép szürke, egészen új kosztüm eladó. Str. Bul. Reg. Ferdinand (Rákóczi-ut) 30 jobbra. Szász. 493

Sanitas (szoba gőzfürdő) teljesen jó olcsón eladó. Str. Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30 jobbra. Szász. 535H

Eladók gyönyörű szép fehér himzett stórok és dupla egyterítők. Bul. Reg. Ferd. (Rákóczi-ut) 30 Szász. 248H

Eladó díofa ebédli borszékkal, ébenfa szalon, gyöngy és réz berakással, antik szekrény, íróasztal, consul tükör, ovál asztal és 2 nagy asztal fiókkal ügyvédnek vagy varróműhelybe is alkalmas. Bulewardul Reg. Ferd. (Rákóczi-ut) 30 jobbra Szász

Bizományba elfogadok bármilyen fehérneműt, porcelánokat, szőnyegeket és képeket. Bulewardul Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30. Jobbra Szász 64

Jó karban levő baba kelenye eladó. Str. Tabacilor (Timár-u.) 8. sz. 494

4X3 méterű keleti perzsa szőnyeg eladó. Reg. Ferd. Rákóczi-ut 30. Szász. 201H

Nagybányán 50 éve fennálló urisabó üzletem részére keresek nagy gyakorlatú bíró és a modern férfiszabóshoz teljesen értő intelligens férfiszabóst. Megkeresések ellenében bővebb információkat adok: özvegy Deutsch Jenőné, Baia-Mare. 632

Egy persianer rövid női bunda és egy nagy férfi szörme, béléssel auto bunda eladó Rákóczi-ut 30 jobbra. 331H

Eladó

ház nagy kerttel elfoglalható lakással 230.000 lei. Ház több lakással 3 szoba és mellékhelyiség azonnal átadó 180.000 lei. Ház 3 lakással nagy udvar 130.000 lei. Ház nagy telekkel 2 ócska épülettel 100.000 lei. Ház szép helyen másodosztályú vendéglővel. Ház hentegettel, italméréssel 250.000 lei. Ház 4 szobás beköltözhető 300.000 lei Ház e foglalható 70.000 lei. Ház fűszerüzlettel elfoglalható 190.000 lei. Ház egy hold területtel szőlőskerttel istállóval azonnal átadó. Ház katonavárosban elfoglalható 250.000 lei. Ház három szobás lakással 250.000 lei Szép ház több pincével, gyönyörű fásított udvarral a város legjobb helyén, 80.000 lei évi jövedelemmel. Ház 2 lakással 90.000. Szép magánház 3 szoba, elő és fürdőszoba, szép parkkal szemben 350.000. Új hid közelében jó ház több lakással 200.000. Kilenc szőlő 2 holdtól 20 holdig. Ötszobás magánház belvárosban 450.000, kisebb ház, 2 szoba, előszoba elfoglalható 160 ezer, 35 hold szántó és szőlő, 2 szobás lakás, istálló, borház, felszeelés 700.000 leiert azonnal átadó. — Értékezhetsen

Tománánál

Nilgesztelepen, délután 3 ól 6 ig Strada Sft. Ladislau (volt Körös-utca) 7. sz. alatt

Eladó Várad mellett 23 katasztrális hold birtok, pálinka főzde felszerelve, benne 5 k. hold beültetett szőlő, szántó, kaszáló, gyümölcsös 2 szobás lakás, istálló, gazdasági felszerelések. Weisz Gizi, Str. Tipografiei (Nyomda-utca) 4. 15

A város egyik logfogalmasabb helyén jó forgalmu üzlethelyiség — tőzsdének alkalmas, azonnal átadó. Cím a kiadóhivatalban, 672H

Farkaskutya kölykök eladók. Str. I. C. Bratianu (Szaniszló-u.) 36. 660

Eladó olcsón 5 szobás jó ház, májusra lakással. Str. Pácz (Béke) 1-a. 650

Órák

szakszerű javítást a legkomplikáltabb kijelzőkben

Tiszay

végzi Strada Alexandrii (Teleky-utca) 9. sz. alatt Jutányos árak. Preciz munka.

Vas és rézbutor

készítő műhelyemet Szaguna (Kapucinus)-utca

Guza Voda Szacsavay-u. 88.

szám alá helyeztem át, ahol gyári árban kaphatók: ágyak, éjjeli szekrények, gyermekágyak, összehajtható vaságyak, mosdók, vasfogasok, sportkoszlik, gyermekbiciklik.

sodronyágybélélek

Kórházak, intézetek és szállodák berendezését jutányosan vállalom.

Szabó, lakatos.

ELADÓ valódi perzsaszőnyeg, antik óra. Arany és ezüst ékszerek jutányos árban. — Törött aranyat, ezüstöt, gyémántot, briliánsot, platínát, hamis fogakat magas árban veszek.

Weisz Lipót

órás és régiség-kereskedő, Str. Avram Iancu (Kossuth-utca) 18. sz.

Nagyon szép filé, csipkék, belétek, motívok nagy választékban kaphatók Str. Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30. jobbra. Szász. 515H

Megérkezett a Chemnitz lerakatban a legjobb gyermek harisnya. Gyári árak. Str. Cosbuc (Szalárdi-utca) 9. Bejárat Alapit. emeleten. 1681

Könyvszekrény, matt, amerikai, díofa 5000 leiert eladó. Megtekinthető Anyavédelmi Együletnél, Strada Iosif Vulcan 17. 666H

Erm. hályfalva mellett 60 hold elrendű szántóföld eladó. Érdeklődni lehet dr. Bálint. Ermihályfalva. 675

Magánház 3 szobás fürdőszobás azonnal beköltözhető lakással, gyönyörű parkított udvarral, kerttel eladó. — Vevők címét „Azonnal beköltözhető” jelígre a kiadóba kérem. 674

VESZUNK!
**szőnyegeket,
butorokat,**

teljes lak- és iroda-berendezéseket, Wertheim kasszát, zongorát, csillárokat, porcellánokat, régiségeket stb. Meghívásra házhoz megyünk.

Fronkol és Fia
Str. General Mosui 10
Mezey Mihály-utca 10.

Ismét magas árban veszek arany ezüst és briliáns tárgyakat

KLEIN
ékszerárház
Avram Iancu
(Kossuth-u.) 4

Eladó házak

A város minden utcájában beköltözhető 60 ezer Leitől 3 millióig vannak lakások 1-5 szobáig butorral vagy anélkül, üzletek, southerinek, szőlők, földek stb. Ha házat, üzletet, lakást, szőlőt, földet butorozott lakást eladni kladni, cserélni akarja, forduljon bizalommal hozzám, diszkrétan elintézem azonnal. Bizományba bármint elfogadok.

Weisz Gizi

KÖZVETÍTŐ IRODAJA
Str. Tipografiei (Nyomda-utca) 4. szám.

Magas árban
veszek

briliáns, arany, ezüst ékszereket és dísz tárgyakat, töredék aranyat, ezüstöt, arany szájpaelást, arany és más hamis fogakat

Fround Benjamine

ékszerész, Nagyvárad, Calea Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 11 szám. Széchenyi-szálló épület Ékszer alkalmi áron kapható

Különfélék

24 % kamatra ke... megánpénzt tel... tel. Adásvételi Rt... Traian (Széchenyi-... Ertesítés délután.

Pénzes társat keres... ezer — 1 millióig... vállalatához. Garanci... Cím a kiadóban.

Utielevekhez, bá... hez legjutányosab... szil fénképeket... fénképező, Str. I. G... tianu (v. Szaniszló... 25. szám.

Pilissé és gouvér m... Str. Alexandri (Tel... 22. szám alatt készen

Egyszázötvenezer bármilyen kevés... tól kezdve, bankga... áro, kézzizálógia, be... zásra kedvező felté... kel kiadó. Pável u.

Pénz és
holyszüke m... raktáron levő zong... ebédli, háló, uris... Wertheim-kassza, z... zsa szőnyeg, i... szőnyegek és heme... takarók minden... gadható árban elad

Beck
Benjamin

Strada Cogalnicei
(Várady Ka.-u.) 12
TELEFON 17-31.

Remélem

tudja már, hogy le... gyorsabban intéri

áttelelt és vizu

Kolozsvárt, Brass... ban és Bukarestb

DEUTSCH és FI
Intérodája
Pannónia kávéhá

Zongora

rövid, fekete, kereszth... fémezerkezett, ThékE... gyártmány kltűnő ha

sürgösen eladó

Sternberg

Plata Unirii.
Telefon : 13-45.

Parfümerie

D'OR

Reg. Ferdinand
Rákóczi-ut 16

Bauerné Szabó Jul... megnyitott... ismét fésű, illatszer és játékaru ol... osó üzlet